

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

КАСТРЫЧНИКА 2009 г.
ПЯТНІЦА
№ 206
(26564)

Кошт 600 рублёў

ВЫДАЁЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 г.

Пытанні кадравай палітыкі ў Віцебскай вобласці абмеркаваны ў час справаздачы Аляксандра Косінца Прэзідэнту Беларусі

Пытанні кадравай палітыкі ў Віцебскай вобласці ўзгодненасці ва ўзаемадзеянні з рэспубліканскімі органамі былі ў цэнтры ўвагі 29 кастрычніка ў час дакладна Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь Аляксандру Лукашэнку старшыні Віцебскага аблвыканкама Аляксандра Косінца.

Прэзідэнт пацвердзіў сваё патрабаванне ўважлівага стаўлення да кадры: «У выпадку, калі адбываецца ратацыя кіраўніка рэгіёну, неабходна даваць шанц старым кадрам у вобласці адаптавацца да новых, больш высокіх патрабаванняў, але перагібаў тут быць не павінна». «Я вас папярэджваю пры назначэнні аб сваіх патрабаваннях, асабліва ў галіне кадравай палітыкі. У Віцебскай вобласці няма лішку кадравых рэсурсаў, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — Да людзей трэба заўсёды ставіцца па-чалавечы. Але калі сапраўды чалавек не хоча працаваць або не можа, тады трэба прымаць адпаведныя рашэнні, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Але самае галоўнае — не дапусціць «збівання» кадры ў Віцебскай вобласці. Адзін патрабаваў так, другі — па-іншаму. Таму павінен быць нейкі перыяд, калі кадры або адаптуюцца да высокіх патрабаванняў (а патрабаванні адназначна трэба павышаць, што і робіцца ў Віцебскай вобласці), або не — пераходзяць на іншую работу ці наогул пакідаюць дзяржаўную службу ў пасады».

«Калі ў Віцебскай вобласці выдзюцца нейкія спрэчкі наконт таго, што папярэдні губернатар Уладзімір Андрэйчанка лепш кіраваў або лепш кіраваў цяперашні, то не магу сказаць, што пры ранейшым кіраўніку усё было ідэальна. Віцебская вобласць — няпростая, і Уладзімір Андрэйчанка працаваў у меру сваіх магчымасцяў. Але гэта не быў ідэальны перыяд развіцця рэгіёну. У адваротным выпадку мы за старога губернатара да гэтага часу трымаліся б. Адбыліся змены, назначаны новы кіраўнік. Я ведаю яго не першы год, абсалютна яму давяраю», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Разам з тым Аляксандр Лукашэнка акцэнтаваў увагу на існуючых фактах няўзгодненасці дзейнасці рэспубліканскіх органаў улады і Віцебскага аблвыканкама. Кіраўнік дзяржавы лічыць недапушчальнай такую сітуацыю. Усе кіраўнікі павінны працаваць у адпаведнасці з патрабаваннямі, што прад'яўляюцца на вышэйшым узроўні да ўзаемадзеяння дзяржорганаў.

«Вядома, галоўная дзеючая асоба сёння губернатар, калі ён назначаны, значыць, яму трэба давяраць. Аднак давярай, але правярай. Таму я кантралюю і буду кантралюваць любое рашэнне губернатара, пакуль не будзе упэўненасці ў тым, што сапраўды губернатар на сваім месцы. Гэта адказная пасада. Трэба дзейнічаць у тым ключы, які быў задзеянны апошнім часам не толькі Прэзідэнтам, але і самім жыццём». «Прашу выходзіць з той умовы, якую я прад'яўляю да кадры, патрабуючы рэзультат. Ёсць рэзультат — добра, нават можае быць добра, асабліва ў цяперашнім няпростых умовах. Немае рэзультату — тады гэта будзе проста размовы і мне трэба прымаць рашэнне: або яшчэ пачакаць, або прымаць нейкія кардынальныя меры. Вось простая формула, з якой трэба выходзіць».

Аляксандр Косінец далажыў аб сацыяльна-эканамічным развіцці рэгіёну, сітуацыі ў сельскай гаспадарцы, будаўніцтве, кадравай палітыцы.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАТРАБУЕ АД «БЕЛАРУСЬФІЛЬМА» ЗДЫМАЦЬ ПРЫБЫТКОВАЕ КІНО

Стан і развіццё беларускага кінематографа абмяркоўваліся 29 кастрычніка на сустрэчы Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка з генеральным дырэктарам Нацыянальнага кінастудыя «Беларусьфільм» Уладзімірам Зямляціным.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што дзяржава заўсёды будзе ўдзяляць пільную увагу развіццю кінематографа, паколькі гэты від мастацтва мае для грамадства найважнейшае значэнне.

На сустрэчы было ўзята пытанне ўкладання бюджэтных сродкаў у кінавытворчасць. Прэзідэнт падкрэсліў сваё асноўнае патрабаванне аб тым, што «кіно павінна прыносіць прыбытак».

Назначачоў Уладзіміра Зямляціна на пасаду кіраўніка «Беларусьфільма» больш як два гады таму, кіраўнік дзяржавы ставіў задачу ўзяць галіну на новы ўзровень. Як далажыў Уладзімір Зямляцін, за гэты час «на кінастудыі многае зроблена ў матэрыяльным і тэхналагічным плане, здымаецца дастаткова колькасць фільмаў».

Прэзідэнт выказаў сваё меркаванне адносна таго, што павінна здымацца на кінастудыі і ў якім аб'ёме.

«Кінастудыя на сённяшні дзень мае ўсе магчымасці здымаць добрае кіно: аб рэальным жыцці ў рэспубліцы, аб сучаснасці, беларускія грамадскія, людзкія беларусы, — і рабіць такія фільмы, за якія не было б сорамна ні «Беларусьфільму», ні краіне», — сказаў Уладзімір Зямляцін па выніках рабочай сустрэчы.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Аляксандр ЖУК:

«СТВАРАЕЦЦА ЭЛЕКТРОННАЯ АўТАМАТЫЧНАЯ СІСТЭМА ПАДАЧЫ ЗАЯў І ЗАЛІЧЭННЯ АБИТУРЬЕНТАў»

Падчас прымёрнай кампаніі 2010 года апошняе абнаўленне інфармацыі аб ходзе прыёму дакументаў будзе зроблена ў 15 гадзін апошняга дня падачы дакументаў, а ўвечор у будынак, дзе працуе прымёрная камісія, зачыніцца ў 18 гадзін. Такім чынам тры гадзіны будучы дадзены абітурьентам на роздумі і ажыццяўленне асэнсаванага выбару. Пра гэта ўчора на калегіі, прысвечанай аналізу вынікаў сёлёнскай прымёрнай кампаніі, паведаміў першы намеснік міністра адукацыі Аляксандр ЖУК.

Аляксандр Жук падкрэсліў, што, нягледзячы на дастаткова працяглы тэрмін падачы дакументаў, значная колькасць абітурьентаў падаюць дакументы ў апошнія дні і нават гадзіны перад закрыццём прыёмных камісій. Гэта стварае нервознасць і неадпаведнае паводзіны, і прымусівае прыёмныя камісіі нярэдка працаваць да глыбокай ночы, каб прыняць дакументы ва ўсіх, хто паспеў трапіць у будынак да яго закрыцця. Так, у гэтым годзе ў Беларускай дзяржаўнай эканамічнай універсітэце ў апошні дзень прыёму дакументаў на бюджэтную форму навучання падалі свае дакументы 680 чалавек, з іх 344 — пасля 18 гадзін, а 4 жніўня (у апошні дзень прыёму дакументаў на платную форму навучання) падалі дакументы 650 чалавек, прычым 462 чалавекі (больш за палову) пасля 18 гадзін. Аналагічная сітуацыя назіралася і ў многіх іншых ВНУ. Праўда, у Гродзенскай дзяржаўнай універсітэце апошні абітурьент пакінуў прыёмную камісію ў 18.20, што з'яўляецца хутчэй, выключэннем з агульнага правіла, магчыма, з той прычыны, што магчымасцю для маневру абітурьентаў у абласным цэнтры ўсё ж такі менш, чым у сталіцы.

А ўспрымае электронны аўтаматычны сістэмы падачы заяў і залічэння абітурьентаў, якая б дазволіла поўнацю вырашыць праблему аптымальнага залічэння з улікам схільнасці абітурьентаў, атрымальных ім балаў і навунасці месцаў у ВНУ, нам застаецца пакуль толькі маршыць. У Беларусі ўкараніць такую сістэму даволі складана, улічваючы вялікую колькасць так званых ільготных катэгорый абітурьентаў, залічэння на ўмовах мэтавай падтрымкі, асобнага конкурсу паміж абітурьентамі-гражданами і абітурьентамі з сельскай мясцовасці і іншых абставінаў. Расіяне, дарчы, таксама вырашылі на наступны год абмежаваць падачу дакументаў п'яццю вышэйшымі навучальнымі ўстановамі, улічваючы свой не вельмі

удалы сёлённы досвед. Але работы сумесна з Вышэйшай атэстатскай камісіяй па стварэнні такой сістэмы усё ж такі вядуцца.

На думку Аляксандра Жука, трэба ўзмацніць прафарментацыйную і інфармацыйна-тлумачальную работу не толькі з патэнцыйнымі абітурьентамі, але і з арганізацыямі — заказчыкам кадры. Аважыма трэба ўлічваць баланс размеркавання выпускнікоў базавых і сярэдніх школ па каналах і далейшым гаворачым, тым больш што ў набліжэйшыя гады колькасць выпускнікоў і базавай, і сярэдняй школы істотна зменшыцца. У 2009 годзе засталася незапоўненай 220 чалавек у ВНУ (40 — на дзевяці і 180 — на завочнай форме навучання) і 215 месцаў — у ССНУ. Гэтым фактам сведчаць аб нізкім узроўні планавання прыёму і дрона арганізацыя прафарментацыйнай рабоце асобных устаноў адукацыі, рэзюмэў Аляксандр Жук.

Аляксандр Жук паведаміў, што ў наступным годзе плануецца падвойчы эксперымент пры залічэнні абітурьентаў у Акадэмію мастацтваў, злучыў ВНУ і ССНУ пры прыёме абітурьентаў на творчыя спецыяльнасці на платную форму навучання ажыццяўляць залічэнне ў першую чаргу тых абітурьентаў, якія здавалі ўступныя профільныя іспыты па спецыяльнасці «творчасць» ў гэтай навучальнай установе. Гэта звязана з тым, што ўзровень патрабаванняў на экзаменах можа істотна адроўніцца ў розных навучальных устаноўках і па працягласці, і па метадыцы правядзення экзамену. Такім чынам высокія балы, атрыманыя ў больш «лёгкай» ССНУ, давалі абітурьентам неапраўдана перавагі пры паступленні на платную форму навучання ва ўстановах з больш высокімі патрабаваннямі да абітурьентаў. Многіх такі парадокс, зразумела, не задавальняў.

Да таго ж Міністэрствам куп-

НАМ ТРЭБА «ПЕРАХВАРЭЦЬ» НА СВАБОДНЫЯ ЦЭНЫ

У сталічным універсаме «Рыга» учарашні дзень не вылучаўся ні пакупніцкім ажыятажам, ні ростам цэнаў, ні навунасцю новых прадуктаў.

Абмежаванні на гандлёвыя надбаўкі на большасць тавараў былі адмененыя ўчора, калі набыла моц пастанова Міністэрства эканомікі ад 19 жніўня 2009 года № 141. Такім чынам, калі раней быў сфармуляваны пералік тавараў, на якія суб'екты прадпрыемстваў дзейнасці маглі фарміраваць цэны свабодна, то з учарашняга дня стала наадварот: прымяняць гандлёвыя надбаўкі можна з улікам кан'юнктуры рынку на ўсе тавары, акрамя пераліку сацыяльна значных тавараў з 50 пазіцый.

УСПІС рэгулюемых 50 пазіцый патрапілі цяжкія дзіўнікі (а таксама іх субпрадукты), пельмені, вараныя каўбасы, яйкі, малако, кефір, смятана, тварог, сыры сычужны і мяккія, масла, алеі, у т.л. рапсавы, малочныя сумесі і кашы для дзіцячага харчавання, мясныя і рыбныя кансервы для дзіцячага харчавання, фруктовыя кансервы і сокі для дзіцячага харчавання, хлеб, мука пшанічная, рыс, манныя і грэцкія крупы, ярыловыя крупы, аўсяныя крупы, макаронныя вырабы групы Б і В, соль, рыба, свежы бульба, капуста, морква, буракі, цыбуля, гуркі, памідоры, яблыкі, бананы, апельсіны і лімоны, а таксама тавары для дзясцей і лярваты. Цікава, што Міністэрства эканомікі ўжо паспела апублікаваць два лісты з тлумачэннямі наконт асобных пазіцый і гэтым спісе. Напрыклад, на пельмені, прыгатаваныя па традыцыйнай тэхналогіі (мяса + соль + спецыі + мука), распушчанае цукраванае і піла для далейшай вытворчасці ці спажывання, то цэна павінна фарміравацца па ранейшай схеме з надбаўкай не больш за 30%. Ну а на астатнія тавары, заведзеныя да нас з мэтай рэалізацыі, цэны ўжо павінны фарміравацца з улікам попыту і прапановы.

Варта заўважыць, што пастанова № 141, хоць яна і пачала дзейнічаць ўчора, не распаўсюджваецца на цэны тавараў, адгужаных і аплачаных на тэрыторыі Беларусі, а таксама на рознічныя цэны на тавары, якія ўжо знаходзяцца ў аб'ектах гандлю да 29 кастрычніка.

«Звязда» паспрабавала высветліць, як зменіцца дзейнасць у грамадзянскай ВНУ і метадыку разліку колькасці месцаў для прыёму па асобным конкурсе сельскіх абітурьентаў і грамадзян пры іх паступленні ў ВНУ і сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы. А для абітурьентаў, якія будучы паступаюць у ССНУ на аснове базавы адукацыі, пісьмовыя ўступныя іспыты будучы праводзіцца па цэнтрылізаваным заданнях. Будучы ўнесены таксама змененыя ў Палажэнне аб парадку арганізацыі і правядзення ЦТ, у пастанову Савета Міністраў «Аб спланіраванні плаці за прыём і абмеркаванне дакументаў для ўдзелу абітурьентаў у цэнтрылізаваным тэсціраванні» і ў Інструкцыю аб парадку правядзення прафесійна-псіхалагічнай гутаркі і тэсціравання ў ВНУ. Якія канкрэтна карэкціроўкі будучы ўнесены ў гэтыя дакументы, Аляксандр Жук, на жаль, не удакладніў.

Характэрныя работы Міністэрства адукацыі і іншых дзяржаўных органаў па ўдасканаленні парадку прыёму ў ВНУ, кіраўнік адукацыйнага ведамства вельмі трапа з'яўжаўся, што «мы ўсе здаём сваіх экзаменаў на аб'ектыўнасць і непрадзясцяць, гуманнасць і справядлівасць, фарміруючы ў грамадстве упэўненасць, што толькі рэальныя веды і здольнасці з'яўляюцца асноўнай гарантыяй залічэння ў навучальныя ўстановы». Адзін з вынікаў такой работы — павелічэнне колькасці сярод першакурснікаў ВНУ выпускнікоў навучальных устаноў, размешчаных у сельскай мясцовасці. За п'яць апошніх гадоў іх колькасць павялічылася з 13 да 18 працэнтаў залічаных на першы курс. Усё ў гэтым годзе студэнтамі сталі 6,5 тысячы выпускнікоў сельскіх устаноў адукацыі, або кожны трэці выпускнік сельскай школы. Прычым конкурсны адбор на дзённую бюджэтную форму навучання прайшла палова ўсіх абітурьентаў з сельскай мясцовасці...

Надзея НІКАЛАЕВА. (Працяг тэмы ў наступным нумары.)

суб'ектаў гаспадарання ў сувязі з гэтай пастановай Мінэканомікі і чаго варта чакаць спажываць ад пазбаўленых дзяржрэгулявання цэнаў.

Віктар МАРГЕЛАЎ, старшыня саюза юрыдычных асобаў «Рэспубліканскага канфедэрацыя прадпрыемстваў», дырэктар гандлёвага прыватнага ўнітарнага прадпрыемства «Трыдакта»: — Я мяркую, хутка і моцна дзейнасць бізнесу гэтай пастанова ніяк не зменіць. Пакуль мы працуем у звычайным рэжыме, ні якія каманды змяняць гандлёвыя нацкіні ні я, ні мае партнёры не давалі. Зыходзячы з гэтага, цэны ў многіх застаюцца тым жа самыя. Вось за 9 месяцаў яны выраслі амаль на 20% на прадукты харчавання, але тут іншыя прычыны, а не павелічэнне гандлёвых надбавак. Пастанова № 141 — правільная, гэта вельмі важны элемент. Можна казаць пра тое, што з набыццём моцы гэтай паставы мы перайшлі кропку незваротна назад. Адзінае, што да гэтай пастановы трэба цэлы пакет іншых мерапрыемстваў. У прыватнасці, трэба ісці смялей наперад, нельга кажуць, забяруць рынак у беларускіх прадпрыемстваў. Па-другое, рынак — гэта не базар і не анархія, ён добра сябе паказвае там, дзе ён ёсць: там існуе канкурэнцыя і існуюць правільны ўдзел, адпаведна, для таго, каб канкурэнцыя было добраасумленнай, у краіне патрэбны моцны механізм кантролю за канкурэнцыяй. І мы лічым, што ў нас недастаткова зроблена захадаў па антыванальным заканадаўстве. Хоць Прэзідэнт падпісаў нядаўна адпаведны Указ, але на жаль, пад

гэты Указ пакуль не падведзена рэальная база, г.зн. колькасць людзей, якія займаюцца маналістамі, не павялічылася. А ў нас такіх людзей 10 чалавек на ўсю краіну — чатыры ў Мінэканомікі і па адным у аблвыканкамах... Мы лічым, што патрэбны дзяржаўны, сумешчаны з грамадскім, нагляд за нядобраасумленнай канкурэнцыяй, у тым ліку і на мясцовых рынках. Для гэтага трэба ствараць, можа, і грамадскія саветы, прыцягваюць туды і прэсу, і аб'яднаныя прадпрыемства, іншыя структуры грамадства. Трэба сацьчы, як паводзіць сябе суб'екты гаспадарання, бо ад нядобраасумленнай канкурэнцыі асобна ўзятае прадпрыемства можа атрымаць лепшыя вынікі, але людзям ад гэтага будзе горш.

Пётр ЖАБКО, першы намеснік міністра эканомікі:

— Стрэннага тут мы, Міністэрства эканомікі, нічога не бачым. Чаму? Бо ў прычыне ўвесь свет па вялікім рахунку рэгулюе, што важна для кожнай краіны. Мы таксама тут асаблівацца не вынаходзім, мы сёння рэгулюем паслугі, якія вельмі важныя і з'яўляюцца вялікай часткай затрат па выпуску прадуктаў. Мы рэгулюем камунальныя паслугі, цэны на газ, электраэнергію, сёння ёсць 50 таварных пазіцый, якія не адпачуцца ў свабоднае плаванне. Сёння ў нас далёка не тое, што было раней: ёсць розныя вытворцы, якія выпускаюць аналагічныя прадукты, ёсць канкурэнцыя. І калі ўжо ёсць вытворцы, то давайце «перахварэць» раз, і ўсё стане як трэба, мы вярнемся да тэмы не бачым. Акрамя таго, у Міністэрства эканомікі ёсць антыванальныя органы, і калі недзе будзе банна, што ёсць змова, ёсць парушэнне антыванальнага заканадаўства, гульня на павышэнне цэнаў, то проста ўключым гэты інструмент для таго, каб паставіць усё кропкі над «і» на падставе заканадаўства краіны.

Павел БЕРАСНЕЎ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ВА УКРАЌНЕ ЗВЫШ 30 ЧАЛАВЕК ПАМЕРЛІ АД НЯВЫЗНАЧАНАГА ВІРУСА

У асноўнай Украіне пачалася эпідэмія вострай віруснай інфекцыі, ад якой за некалькі дзён памерлі 30 чалавек, піша газета «Сёння». Міністр аховы здароўя Васіль Князевіч прызнаў, што медыкі пакуль не могуць вызначыць, ад чаго менавіта пачынаюць людзей — ці то ад вывядзенага віруса грыпу, ці то ад яго больш небяспечнай разнавіднасці — H1N1.

«Забраныя ўсё ўзоры, якія нам неабходныя, і ўжо даступныя ў Кіеві. І я думаю, што ў панядзелак — аўторак я буду гатовы даказаць на пасяджэнні ўрада аб пэўнай сітуацыі», — сказаў міністр.

Тым часам, толькі ў Цярнопалі па стане на 29 кастрычніка ад віруса сканалі 12 чалавек, у бальніцах ляжалі яшчэ звыш 300 з пацярэднім дыягназам «пазавальнічнага пнеўманія, выкліканая вострым рэспіраторным захворваннем».

Паводле звестак сведкаў, у горадзе масава купляюць супрацьвірусныя препараты і марльвяныя павязкі, з-за чаго кошту на іх ірзка ўзнісла. У Цярнопальскай вобласці пачалі распаўсюджвацца чуткі аб тым, што яны могуць узяць у каранцін.

У Львове, дзе ад хваробы памерлі ўжо 10 чалавек, адмысловы зварот да грамадзян і ўладаў вышліся мясцовыя Санэпідслужба. Медыкі парэкамадвалі жыхарам горада выконваць меры засцярогі: насіць марльвяныя павязкі, па магчымасці адмовіцца ад з'яўлення ў месцах масавага канцэнтрацыі людзей, ні ў якім разе не займацца самалячэннем і пры першых прыметах хваробы звяртацца да ўрачоў.

ХТО ўЗНАЧАЛІЦЬ ЕС?

Кандыдатура на пасаду прэзідэнта Еўрасаюза — адна з тэмаў, якія будучы абмеркаваныя на саміце кіраўнікоў краін Еўрасаюза ў Бруселі.

Асноўнымі прэзідэнтамі прэзідэнтскага крэсла з'яўляюцца былы прэм'ер-міністр Брытаніі Тоні Блэр і прэм'ер-міністр Люксембурга Жан-Клод Юнкер.

Будучы прэзідэнт узначаліць блок з 27 краін з агульным насельніцтвам прыкладна ў 500 мільянаў чалавек. Чакаецца, што цяперашні брытанскі прэм'ер Гордан Браун падтрымае кандыдатуру свайго палітычнага. Аднак у еўрапейскай эпіце некаторыя лічаць, што Тоні Блэр не той чалавек, які зможа аб'яднаць вакол сябе Еўропу.

Між тым з'яўленне пасадзі прэзідэнта Еўрасаюза магчыма толькі ў тым выпадку, калі ўсе краіны — члены ЕС ратыфікуюць Лісабонскі дагавор. Працэс ратыфікацыі тармозіць Чэхія. Уздзелныя сустрэчы ў Бруселі маюць намер заклікаць чэшскія ўлады да хутэйшага прыняцця рашэння. Лісабонскі дагавор мяркуе рэфармаванне Еўрапейскага саюза: спраччае працэс прыняцця рашэнняў у ЕС, у які ўваходзяць 27 краін, а таксама ўзмацняе ролю інстытуту Еўрасаюза пры прыняцці міжнародных рашэнняў. Яно ўвоўдзе ў сілу толькі пасля таго, як яго падтрымаюць усё краіны саюза. Чэшскі парламент ужо ўхваліў дагавор, аднак прэзідэнт краіны Вацлаў Клаўс адмаўляецца яго падпісаць. Паводле яго слоў, у краіне асцерагаюцца, што немцы, высланыя з Чэхаславакіі пасля Другой сусветнай вайны, могуць падаць іскі на вяртанне страчанай уласнасці.

У МАЛДОВЕ ДАЗВОЛІЛІ БЕЗАЛТЭРНАТЫВНЫ ПРЭЗІДЭНЦКІ ВЫБАРЫ

Парламент Малдовы 29 кастрычніка прыняў папраўкі ў закон аб выбарах прэзідэнта, паведамае ІА «Навіны-Малдова». Яны дзавольць праводзіць галасаванне пры наяўнасці толькі аднаго кандыдата.

За змену закона прагаласавалі дэпутаты ад новай кіруючай кааліцыі. Папраўкі прынятыя пакуль у першым чытанні. Калі яны будуць увайсці ў сілу, невядома.

Пётр ПРАКАПОВІЧ: «ЧАС ВЫСОКІХ ПРАЦЭНТНЫХ СТАВАК ЗАКАНЧАЕЦЦА...»

Старшыня праўлення Нацыянальнага банка Беларусі Пётр Пракаповіч на учарашняй сустрэчы з журналістамі не быў катэгарычны, каментуючы магчымасць прыпынення з пачатку наступнага года ліцэнзій на прыцягненне ўкладу фізічных асобаў у тых банках, якія не паспяваюць выканаць патрабаванне аб павелічэнні нарматываў капіталу да эквіваленту 25 мільянаў еўра да 1 студзеня 2010 года. Адказваючы на пытанне карэспандэнта нашай газеты, ён заўважыў, што да кожнага з банках, якія не даяцця да згаданай велічыні, падыдох будзе індывідуальным.

«Мы вывучым магчымасці, якія ў банках былі, каб выканаць патрабаванне па павелічэнні нарматываў капіталу, што не атрымалася», — падкрэсліў кіраўнік галоўнага банка краіны. Калі нейкаму банку не халіла лічачых месцаў на гэта, Нацыянальны банк не стане падыходзіць да пытання чыста фармальна, запэўніў банкір. І дадаў, што прымаючы адпаведнае рашэнне, «мы павінны працаваць у інтарсах эканомікі краіны і банкаўскай супольнасці».

Працягваючы тэму банкаўскіх дэпазітаў, Пётр Пракаповіч, у прыватнасці, расказаў пра тое, што працэнтныя стаўкі па іх паступова будуць зніжацца. Паводле яго слоў, час высокіх працэнтных ставак па рублёвых дэпазітах таксама будзе зніжацца. Паводле меркавання дук гэтага, бадай, тое як будзе вагацца курс нацыянальнай валюты, і ці кажаць рэзкай дэвальвацыі рубля? Пётр Пракаповіч упэўнены, што рэзкіх хістанняў курсу і стотнай аднаравоў дэвальвацыі не будзе. Ён згадаў меркаванне экспертаў МВФ, якія падкрэслілі правільнасць курсовай палітыкі, што праводзіцца ў нашай краіне. На думку апошніх, яна адпавядае рэаліям сённяшняга дня і няма сансу тут нешта мяняць.

БЕЛАРУСЬ ПРАПАНОЕ ІНВЕСТАРМ ЦІКАВЫЯ ПРАЕКТЫ

Беларускі інвестыцыйна-эканамічны форум і шостае пасяджэнне Кансультацыйнага савета па замежных інвестыцыях пры Саўміне Беларусі абдуцца ў Мінску 12—13 лістапада 2009 года. Пра тое, як будучы праходзіць гэтыя мерапрыемствы, журналістам расказаў Пётр ЖАБКО, першы намеснік міністра эканомікі:

— Беларускі інвестыцыйна-эканамічны форум праводзіцца пры падтрымцы ўрада краіны ў мэтах прэзентацыі інвестыцыйнага патэнцыялу рэспублікі, замацавання стаюначага іміджу Беларусі як надзейнага дзелавога партнёра, наладжвання прамых кантактаў беларускіх арганізацый з замеж-

РОЗГАЛАС

З 1 лістапада, згодна з пастановай Міністэрства эканомікі, ўводзіцца новая цэна на звадкаваны газ, што рэалізуецца насельніцтву ў балонах. Для запрыкаў газавых балонаў аб'ёмам 1 літр (0,4 кілаграма), 5 літраў (2 кілаграма), 12 літраў (5 кілаграмаў), 27 літраў (11,4 кілаграма) яна вызначаецца ў памеры 1 600 рублёў за кілаграм. Апошні раз перад гэтым цэна на звадкаваны газ, што рэалізоўваецца насельніцтву ў балонах, змянялася з 20 кастрычніка 2008 года. Нагадаем, з таго дня яна была вызначана ў памеры 1 300 рублёў за кілаграм. Павелічэнне летас склапа 20 працэнтаў, сёлета з 1 лістапада — каля 23 працэнтаў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

КАЎБАСА З «СКОРПРЫЗАМ»

На рынку «Ждановічы» канфіскавана амаль паўтары тоны мясных вырабаў, якіх выклікае сумненні. Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» начальнік аддзялення інфармацыі і грамадск

КАСТРЫЧНИКА
2009 г.
ПЯТНІЦА
№ 41 (15595)

ЧЫРВОНАЯ

ІНТЭРНЭТ У РАДЫЁХВАЛЯХ ЦІ НААДВАРОТ?!

РЫЦАРЫ НАШАЙ ШКОЛЫ

У сярэдняй школе № 18 Магілёва ўжо некалькі гадоў працуе гурток рыцарскага майстэрства, створаны адным з членаў мясцовага клуба ваенна-гістарычнай рэканструкцыі «Магілёўская дружина» Андрэем Марачовым. Сам кіраўнік гуртка гэтым старажытным мастацтвам захапляецца ўжо 6 гадоў. Вось і вырашыў падзяліцца сваімі ведамі са школьнікамі. Вучні вучаюцца гісторыі рыцарства, вучацца рабіць даспехі, шчыць сярэднявечнае адзенне, а таксама спрабаваць сябе ў танцах.

СУСВЕТНЫЯ МАТЭМАТЫЧНЫЯ ДЭСАНЫ «ПРЫЗЯМЛІУСЯ» У МІНСКУ

Міжнародная матэматычная канферэнцыя «Кенгуру» без межаў» упершыню праходзіць у Беларусі.

Варта патлумачыць, што міжнародны праект «Кенгуру» — матэматыка для ўсіх» быў распрацаваны ў 1991 годзе Асацыяцыяй матэматыкаў Францыі з удзелам навукоўцаў Французскай акадэміі навук, у тым ліку і нобелеўскіх лаўрэатаў. Галоўнай мэтай праекта была папулярызацыя базавых матэматычных ведаў, а для гэтага прадугледжвалася правядзенне штогадовага конкурсу-гульні для школьнікаў, выданне вучэбнай і займальнай навукова-папулярнай літаратуры, ажыццяўленне праектаў і мерапрыемстваў, якія б развівалі цікавасць у школьнікаў да заняткаў матэматыкай. Міжнародная матэматычная гульня-конкурс «Кенгуру» праводзіцца адначасова па аднолькавых заданнях ва ўсіх краінах — удзельніках праекта ў трэці чацвер сакавіка. Заданні складаюцца з 24 ці 30 задач (у залежнасці ад узросту удзельнікаў) і выконваюцца на працягу 60 ці 75 хвілін. Да кожнай задачы прыводзіцца яе варыянт адказаў, з якіх правільны — толькі адзін. У апошнія гады са 144 задач, якія штогод адбіраюцца для заданай конкурсу, большая частка была прапанаваная беларускімі аўтарамі.

Аб поспеху прыздумкі французскіх матэматыкаў сведчыць той факт, што апошнія гады да праекта сталі актыўна далучацца і неўрапейскія краіны, такія як Бразілія, Венесуэла, Мексіка, Пакістан, Пуэрта-Рыка, ЗША, Турцыя і іншыя. У 2008 годзе ўдзел у конкурсе ўзялі больш за 5 мільянаў школьнікаў з 40 краін свету, у тым ліку 119,8 тысячы школьнікаў з Беларусі. Пастаянна рост цікавасці да гэтага конкурсу тлумачыцца некалькімі прычынамі. Па-першае, зместам задач: яны нестандартныя, разнастайныя па тэматыцы, звязаныя з рэальнымі жыццёвымі сітуацыямі, цесна звязаныя з іншымі прадметамі, што вельмі цікавае ў школе. Па-другое, даступнасць удзелу ў конкурсе: паспрабаваць свае сілы ў матэматычных выпрабаваннях можа любы, нават самы слабы вучань у класе. У заданнях ёсць задачы, якія можа рашыць кожны, то дзевяць з дзесяці удзельнікаў.

У Мінск на міжнародную канферэнцыю «Кенгуру» — без межаў» з'ехалі педагогі-матэматыкі з 45 краін — усю каля 120 удзельнікаў.

Надзея **НИКАЛАЕВА**.

У ПОШУКАХ САМАЛІЙСКІХ ПІРАТАЎ

ПІРАТЫ — гэта ўсіх маракоў і портаў. Хто б мог падумаць, што такая з'ява магчыма ў XXI стагоддзі, але ў наш час магчыма ўсё, у чым нас даюць упэўнілі сродкі масавай інфармацыі. Асабліва часта даводзіцца чуць пра самалійскіх марскіх злачынцаў. То яны танкер захопляць, то возьмуць у палон пасажыраў круізнага лайнера. Але, каб спазнаць усё невыносныя дні і месяцы палону, трэба самому хоць раз апынуцца на месцы «закладніка»...

НЕ ХАДЗІЦЕ, ДЗЕЦІ, У АФРЫКУ ГУЛЯЦЬ

Самалі — краіна, у якой больш за 20 гадоў не спынялася грамадзянская вайна. Краіна, якая разарваная на кавалкі тэрытарыяльнымі групоўкамі. Краіна, у якой пануе хаос і анархія. Краіна, чыя эканоміка заснавана на пірацкай дзейнасці. Самалі — адзін з самых небяспечных рэгіёнаў свету. Сюды даўно не наведвалі звычайныя турысты, ды і нават калі вельмі захацелі (маецца на ўвазе «шмат заплаціць»), то наўрад ці вам дазволіць зрабіць гэта міратворчыя сілы. А вось беларускую вёску Самалі наведваць пакуль што ніхто не забараняе.

ШТО ТУТ ПІРАЦКАГА?

На дварэ ўсяго 2 градуса вышэй за нуль. Не вельмі падобна на афрыканскую спёку. Сонца хоць і ззяе на чыстым небе, але цяпла не дае. Заплечнікі набіты толькі неабходнымі рэчамі: вадой і ежай — на выпадак «захопу».

Вёска Самалі размясцілася непадаль ад Маладзечна. Яна нават абзначана на карце аўтамабільных дарог, з чаго можна зрабіць выснову, што мястэчка даволі вялікае. Як любяць прафесійныя піраты, самалійцы схаваліся далей ад «цывілізацыі», сярэд балот і лесу. Нават асфальтавай дарогі тут няма. Капі адзёш з раўнага цэнтра, праз 7 кіламетраў трэба збочыць улева і далей — па гравііцы ўглыб лесу. На выездзе з масіва адразу пачынаюцца прысядзібныя участкі.

Жывуць у Самалі сёння з два дзясяткі чалавек. На пытанні адказваюць як сапраўдныя піраты: «Нічога не ведаю, нічога не скажу!». Я доўга спрабаваў даведацца ад мясцовага насельніцтва пра гісторыю вёскі, але кожны раз мяне пасылалі... да іншага двара. Пра афрыканскіх піратаў у Адэнскім заліве ўвогуле ніколі не чулі і не разумелі, чаму іх пра гэта пытаюцца. Дзіўна пры тым, што ўсё як адзін казалі: навіны па тэлебачанні пярэдыць...

Цяпер старажылаў у Самаліх засталася мала. Былыя агародныя градкі апошнім часам усё часцей ператвараюцца ў зялёныя газоны, а хаты зноў упрыгожваюцца элементамі сямейнага побыту. Некаторыя гаспадары здаюць свае дамкі для гасцей з горада, на чым нядарна зарабляюць.

Самалі складаецца з чатырох вуліц, якія разам утвораюць квадрат. Па перыметры размясціліся участкі. Некалі вёска была раздзеленая на два раёны! Адна палова належала да Маладзечанскага, а другая да Вілейскага. З цягам часу ўлада зразумелі нязручнасць такой сітуацыі і аб'ядналі жыхароў вёскі пад адным «дахам».

ЧАМУ САМАЛІ?

Дакладны адказ на гэтае пытанне мне не змог даць ні адзін жыхар вёскі! Нават тыя, хто нарадзіўся і вырас тут, ніколі не цікавіліся гісторыяй роднага мястэчка. Такі факт не толькі засмучае, але выклікае сорам за нас, беларусаў, якія не ведаюць сваіх каранёў. (Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

Наўрад ці нашы бабулі і дзядулі ў часы сваёй малодсці маглі нават уявіць сабе, што той голас дыктара, які яны прывыклі чуць з маленькай скрынкі, названай радыёпрыёмнікам, праз некалькі пакаленняў будзе трансфармаваны і перапрацаваны ў розныя дэджэйскае варыяцыі, ды яшчэ і па-чужы яго з'явіцца магчыма і камп'ютарных тэхналагічных сродкаў. Карацей кажучы, праз інтэрнэт. Той паток інфармацыі, які радыё раней выкідала на ціканую аўдыторыю, ужо тады быў цудам тэхнікі і чалавечага розуму. Але... Усё цячэ, усё мяняецца. І радыёвясцянне ў тым ліку.

Гутарку пра радыё, а тым больш у інтэрнэце, я завяла не проста так. Цяпер, у час, калі камп'ютар адыгрывае важную ролю ў жыцці не толькі грамадскім, але і асабістым, мне падалося, што размова з чалавекам, які пэўным чынам звязаны з такой сферай СМІ, будзе цікавай і карыснай многім. Мне асабіста **Сяргею Селівану**, дэйджы **@plus.радыо** зацікавіў і як журналіст, паколькі радыё — гэта таксама журналістыка, а радыё ў інтэрнэце — падвойны яе варыянт; і як творчача натура са сваімі аўтарскімі праектамі («Адна ноч у Мінску» — радыёпраграма аб нашым жыцці сталіцы); і як студэнт, якому ўдалося спалучыць вучобу ва ўніверсітэце (падчас нашага знаёмства Сяргей быў студэнтам пятага курса) з шырокай дзейнасцю па-за яго межамі. У каліцы хлопца яшчэ і званне майстра спорту Беларусі, а таксама судзі міжнароднай катэгорыі па водных лыжах.

Цяпер ёсць пастаянная праца, з якой ён умудраецца сумяшчаць і спорт, і радыёдзейнасць. І не мае значэння, што на сон часам адводзіцца гадзіны 3-4. Галоўнае для Сяргея — быць пастаянна ў руху, заводзіць новыя знаёмствы. А праца ў радыёэфіры гэтакім толькі спрыяе. Ды і падчас студэнцтва сядзець вечарамі дома ці то перад тэлевізарам, ці то за канспектамі — гэта не надта вабіла Сяргея. Хацелася, чамусьці, менавіта на радыё: тут і тасуні са слухачамі, і праца над удасканаленнем майстэрства слова, і музыка, якая толькі дапамагае і спрыяе лепшаму самаадчуванню. Ды і якія яны, студэнцкія гадзіны? Часу вольнага хапае. Гэта толькі на першы погляд можа падацца небарак-студэнту, што яго прастора абмежаваная, з-за чаго нікуды нельга папаць. А насамрэч, калі ўсё з розумам размеркаваць, дык можна многае зрабіць.

Стаць дэйджэем у радыёэфіры можа амаль што кожны. Галоўнае — не баяцца і апераўтыўна знаходзіць патрэбную інфармацыю, якой, дарчы, шмат у інтэрнэце. Менавіта там Сяргей і знайшоў абвестку, у якой гаварылася пра свабодныя вакансіі ў рэдакцыйным складзе @plus.радыо (афіцыйны сайт radio. plus.by). Плюсам менавіта для яго стала тое, што ён быў пастаянным слухачом гэтай інтэрнэт-хвалі і так-сяк папастаяна на яе форуме.

Вядома ж, першапачаткова мне прамы эфір не далі... падзяліўся Сяргей, — трансляцыя вялася па запісах. Гэта была праграма «Поўны доступ», навіны ў сферы высокіх тэхналогій, галоўным чынам камп'ютараў. Маім напарнікам быў **Алег Староў**, які мне дапамагаў і падказваў, калі што не так. Але мінуў час, мой голас загучаў у прамым эфіры, а разам з ім і значны праект «Адна ноч у Мінску», які заваяваў павягу сярэд слухачоў. Мы пачалі расказваць аб нашым жыцці ўсёй сталіцы, трансляваць музыку, размаўляць са слухачамі, дзяліцца ўражаннямі... Цяпер нас слухаюць не толькі па Беларусі, але і за яе межамі: Аўстралія, ЗША, Італія, Расія.

Тут нельга не адзначыць тое, што @plus.радыо — гэта некамерцыйны праект, і ўсе супрацоўнікі (штатныя яны ці пазаштатныя — не мае значэння), якіх цяпер налічваецца каля сарака чалавек, працуюць чыста на сваёй асабістай ініцыятыўе. Праца на гэтай інтэрнэт-хвалі для іх хоці, якому яны аддаюць значную частку свайго жыцця і аптымізму.

А ЯКА ГІСТОРЫЯ СТВАРЭННЯ ГЭТАГА ІНТЭРНЭТ-РАДЫЁ? КАМУ МОЖНА СКАЗАЦЬ ДЗЯКУЎ ЗА ПЕРШАПАЧАТКОВЫ АПТЫМІЗМ? — ПЫТАЮСЬ У СВАЙГО СУРАЗМОУЦЫ І СЯБРА.

Стварыў @plus.радыо **Аляксандр Уласаў**, першапачаткова таксама як хобі. Толькі назва ў яго была іншая, **aichyna.shoutcast**. І працаваць даводзілася першапачаткова толькі з адным нашым клубам — «Раэктарам», трансляцыі з якога, дарчы, праходзілі на «Ура». Такое супрацоўніцтва цягнулася доўга. Але яно было перагледжанае і распушчанае з цягам часу і на іншыя клубы. Музыка, якая трансляецца ў эфіры, разлічана на розныя ўзроставыя і аматар-

Сяргей Селівану. Тут і рок, і клубны стыль, і сучасная мелодыка. А тое, што даспадобы, кожны для сябе выбірае сам.

Трэба, дарчы, зазначыць, што тэматыка праграм @plus.радыо не толькі музычная. Дэйджы расказвае слухачам пра культуру, спорт, літаратуру і нават, як пажартаваў Сяргей, пра сельскую гаспадарку могуць распавесці.

Галоўнае, — кажа ён, — каб тэма цікавіла аўдыторыю і выклікала актыўнасць, жаданне да абмеркаванняў, спрэчак, размоў з вядучым і слухачамі. Бо ўсё, пра што мы гутарым, звернуцца менавіта да іх. Мне асабіста было цікава даведацца, ці ёсць вядомы і проста студэнта супрацоўнічаць з такой радыё-хвалі? Большасць студэнтаў не мічанае, а значыць і жыць ім даводзіцца ў інтэрнэце, дзе не так часта сустранеш камп'ютар і тым больш інтэрнэт. Як працаваць, калі вяртаешся з вядзення менавіта праз электронныя сродкі? Працоўнае месца Сяргея, напрыклад, размяшчаецца дома, дзе ў яго стаць два камп'ютары і ёсць усё неабходнае абсталяванне для інтэрнэт-вясчэння. А як быць іншым? Па інтэрнэт-каварнях не набагаецца.

Усё вельмі проста, — супакойвае мяне Сяргей, — у нас ёсць студыя, куды можна прыехаць на час свайго эфіру і правесці спакойна трансляцыю праграмы.

А ЯКА «СТУПНЫЯ ЭКЗАМЕНЫ» ТРЭБА ЗДАЦЬ? — ІСНУЕ У НАС ТАКІ КРАШ-ТЭСТ. ГЭТА МЕНАВІТА ДЛЯ ТЫХ, ХТО ХОЧА СУПРАЦОЎНІЧАЦЬ З НАМІ. ЁН МАЕ НА УВАЗЕ ГУТАРКУ З ДЭЙДЖЭЕМ У ПРАМЫМ ЭФІРЫ, ПАДЧАС ЯКОЙ ТРЭБА БУДЗЕ ПРАВЯЦЬ СЯБЕ ПЭЎНЫМ ЧЫНАМ. Але самае галоўнае тут адно — трэба весці сябе натуральна. Мы ж не пастановаў у гэты рэпартаж! Наш кантакт са слухачамі прамы, а значыць жыць. Таму някая няглыбнасць не прыйдзе. Тым больш, што слухачы потым будуць ацэньваць майстэрства «экзаменацыйніка».

Іх цяжка падмануць. Сяргей мне расказаў, што ў іх эфір вяшчаў нават праграму на беларускай мове, якая мела даволі шырокую слухачую аўдыторыю. Прыемна было чуць такую навіну. Дзеджы паміж мовамі і нацыянальнасцямі іх калектыву не робіць. Галоўнае — каб праграма была насамрэч цікавай слухачам. На акой мове яна будзе транслявацца — не мае значэння. Хоць на кітайскай! Для таго і існуе радыё, каб аб'ядноўваць і дапамагаць аб'ядноўвацца. А тым больш у інтэрнэце, без якога не ўявіла свайго жыцця ні адзін камунікабельны чалавек.

Радыё ў інтэрнэце — гэта наступнае пакаленне, развіццё радыё FM-дыяпазону, — сьведчае Сяргей. Тут больш свабоды, гэта значыць, як бачыць, так і ствараеш. Уся неабходная інфармацыя пад рукой, трэба толькі ўмець яе выкарыстаць. Ды і кантакт са слухачамі спрашчаецца: яны дасяпаюць нам свае лісты, якія мы не ставім у чаргу на зачытку, а аглушаем адрозж ж. Ці, напрыклад, на форуме можна выказаць сваю думку па той ці іншай праблеме, і яна не застанецца незауважанай.

Сяргей мае рацыю. Радыё ўласны інтэрнэт — гэта гаручая сумесь, якой у хуткім часе будзе заўважана амаль што ўсе жыхары не толькі нашай краіны. Камп'ютарныя тэхналогіі развіваюцца хутка і старанна ахопліваюць усё большыя і большыя слаі грамадства, якому не проста для патаку інфармацыі, але і для цікавага яго аздаблення і жывога кантакту, неабходна радыё, прычым не проста хваля, а ў варыянце — інтэрнэт.

Па інтэрнэт-хвалі радыёэфіры плавала студэнтка БДПУ імя Максіма Танка **Наталля БЕЛЬЧАНКА**.

Участковы Пчолка працуе, як пчолка — старанна!

Зайздросны жаніх і будучы наваесці. Менавіта ён стане першым ва Ушацкім раёне участковым, якому выдзяляць сучасны, камфортны катэдж.

Цікава, што сучасныя маладыя участковыя, аказваецца, нядарна валодае нямецкай мовай, не курчы, займаецца грамадскім жыццём — актывіст БРСМ, удзельнічаў у розных турыстычных злётах і іншых мерапрыемствах.

У вёсках, дзе ён сочыць за парадкам, лейтэнант міліцыі Пчолку Дзяніса Міхайлавіча ў агонію ўсяго толькі 24 гады, як таго самага знакамітага участковага Аніскіна, вельмі паважаюць. І... баіцца тыя, хто не сябруе з законам.

Цікава, што адзін з самых маладых участковых інспектараў міліцыі Віцебскай вобласці сам фільм пра Аніскіна не глядзеў. Але растлумачыў, часу ўсё няма. Але нам паабяцаў абавязкова «паглядзець Аніскіна», бо «мо і спатрэбяцца некаторыя агоніі метады ў працы».

Пчолка пакуль халасцякуе. Скажаў, што дзятучына ёсць. Каця. Праўда, паехала працаваць у іншы раён.

Я на пасадзе участковага інспектара міліцыі трошкі болей за год, — расказвае Дзяніс Міхайлавіч Пчолка, участковы адзіленні аховы правапарадку і прафілактыкі РАУС Ушацкага раёна. — Нядаўна ў Віцебску на лініі міліцыі былі спарборніцы па самба. Трапіў там у лік прызёраў.

Колькі вёсак абслугоўваеце?

— 26 вёсак. Усе яны на тэрыторыі Жарскага сельскага Савета. У іх жыццё пад дзе тысячы чалавек. Людзі, сярэд іншых, там жыццё, як гэта можна сказаць, праблемныя. «Сяброўцы» з гаралькай, самагон гоняць, закон часам парушаюць. Сам жыву ў вёсцы Іллюшына. Тут нарадзіўся. Пасля арміі крыўу працаваў токарар у мясцовай гаспадары.

шасцігадовага сына. І яна вельмі «нервовае», і ён — толькі і чакай неперыемнасцяў.

На жаль, няшмат было часу, каб болей пазнаёміцца з маладым участковым. Высветлілася, што вельмі любіць ён родны край. Хобі — грыбы і рыбалка. Чалавек спакойны і акуратыны.

Усяго ў нас у раённым адзеле міліцыі працуюць дзевяць участковых міліцыяў, — расказвае першы намеснік начальніка раённага аддзела міліцыі Юрый Міхайлавіч Туркоў. — Добра, што такія хлопцы прыходзяць у міліцыю. Больш бы такі! Працуе Пчолка старанна. І за гэта першым у нашым раёне, згодна з новымі адпаведнымі ўказаннямі, атрымае свой уласны катэдж. Несумненна, каб быць участковым, трэба мець сваеасаблівы талент. Трэба рачымець людзей, працаваць фактычна круглыя суткі.

І мо мала «рамантыкі» ў гэтай рабоце — дробныя злачыствы, бытавыя скандалы? Але нехта ж павінен і гэтым усім займацца. Участковы бліжэй за астатніх міліцыянераў да нашых людзей. Менавіта ў участковых — сваеасаблівы «чвар» міліцыі. Ад стаўленьня участковага да людзей, ад ягонага ўмення хутка і правільна ўсвеснага рэйду ля вёскі Жары на сумеснае поля заўважылі ЗІЛ-130. Як растлумачыў вадзіцель, якога камандзіравалі на ўборку ўраджаю з райцэнтра, паламалася машына. Маўляў, рухавік падвёў. Але практыкаваны кіраўнік гаспадаркі западозрыў нядобрае... У выніку збожжа прывезлі на «вагі» гаспадаркі...

А ці ўзнікае, барані Божа, рэальная пагроза вашаму жыццю?

— Цьфу, цьфу, такога не было. Хоць розныя сітуацыі былі. Нават жанчына можа быць небяспечнай. — ???

— Ну, вось прыйшоўшы выехаць на сямейны скандал у дом, дзе жывуць раней судзімай за збожства мужа і яе сужыцель. Апошні біў яе

Са студэнцкага дзённіка e-mail

ЛІСЦЕ КАШТАНАЎ

У аўдыторыі цішыня. На стале прыгожым букетам стаіць лісце каштаннаў, а вакол яго — маленькія, шурпаценькія, кволянкі каштанчыкі. Усё ўзіраюцца ў гэты незвычайны малюнак. Кожны ўяўляе нешта сваё, адметнае і непаўторнае. У думках — летучыя мары. Мары, якія хочучы вырывацца і абавязкова збыцця. Нехта можа спытаць: «Што можна ўбачыць у гэтых лісточках? Раслі яны на дрэве, потым адляцелі ад сваёй матулі, і а наступны год на іх месцы з'явіцца новыя, дакладна такія ж».

Не, не! Такіх ужо больш не будзе. Яны — адзіныя, непаўторныя. Першы ў апошні раз нарадзіла іх прырода на гэтай зямлі. Яны нечым падобныя на чалавека. Чалавек нараджаецца дзеля таго, каб яго жыццё не было дарэмным, каб ён агортаў усё жывое дабрывіні і яшчотай. Яно абавязкова адпачыць яму тым жа. Так і гэтыя каштаны нарадзіла і вырастала маці-зямля для нас, людзей, каб яны ўпрыгожвалі наваколле, натхнялі на добрыя ўчынкі, на каханне. Заўсёды з цікавасцю гляджу на закаханых людзей, якія сустракаюцца менавіта каля гэтага дрэва. Яно быццам дапаўняе іх пачуццё, робіць яго больш магутным, трапяткім.

І вось цяпер, глядзячы на вазу з восеніскім букетам, я ўспамінаю сваіх бацькоў, сяброў, каханне, увогуле ўсё сваё жыццё...

Вось глядзіць на мяне лісточка з незвычайнай афарбоўкай. Кожная рысачка яго нагадвае маё жыццё. Ён яшчэ зялёны, але па краях ужо прабіваецца жоўты колер — пачынаецца мой жыццёвы шлях, які будзе цікавым: шмат чаго трэба зрабіць, пабачыць, пачуць. Я спадзяюся, што паспею ўсё, што жыў на гэтай зямлі не проста так.

А вось гэта, напэўна, мая малодшая сястрычка — другі лісток, які сарамліва схваўся за першым. Ён яшчэ зусім

маленькі, хочацца яго абняць, прылашчыць, сказаць такія пяшчотныя словы, якіх яшчэ ніхто і нікому не гаварыў. Менавіта ў гэты момант я зразумела: як жа моцна я яе люблю, маю маленькую сястрычку-сяброўку, кветчанку майго сэрца, якой я не здраджу ні за што на свеце. І я не ўяўляю свайго жыцця без яе прыветлівага доверлівага твару, без яе сардэчнага, прамяністага ўсмешкі, без яе вясількова-блакітных, незвычайна дзіўных вачэй-зорак.

Два наступныя лісточкі ахінаюць папярэднія з такой шчырасцю, замілаваннем, любоўю. Яны ўсімхаюцца мне задуманым на-пашчотна, чароўна-кляпатліва. А ці магчыма інакш? Сэрца раптам скаваў пакутна-радасны боль. Яго немагчыма вымавіць словам, ён знаходзіцца далёка, глыбока ў скарбонцы сэрца. Захацелася дахаты, пабачыць сваіх бацькоў, сказаць ім добрыя словы, палыманае слова, папрасіць у іх прабачэння за ўсё — за клопаты і турботы, бо часам мы прыносім сваім бацькам адвечны боль, не заўважаючы гэтага. Я ведаю: яны ўсё разумеюць. І наша ўсёмагутная любоў пройдзе ўсё перашкоды...

Потым перад вачыма лісточкі — яшчэ і яшчэ. Усе яны розныя, не падобныя адзін да аднаго, кожны вылучаецца сваёй прыгажосцю, адметнасцю. Гэта абавязкова мае сябры, людзі, якія дапамагаюць у цяжкай моманты жыцця, з якімі адчуваю сябе радасна, весела, проста. Я спадзяюся, што паміж маімі сябрамі і мною будзе такая ж моцная сувязь, як у гэтых лісточках у вазе, якія туляцца з замілаваннем адзін да другога. Без іх немагчыма ўявіць усю прыгажосць букета, які і без сяброў немагчыма пражыць на гэтай зямлі. На маю думку, сапраўды шчаслівым чалавекам можа быць той, хто ўласнае жыццё непарывуна звязвае з людзьмі, што яго паважаюць, якім ён прысвечвае свае

думкі, пачуцці, мары. Міжволі мой позірк скіраваўся на тыя лісточкі-матылькі, якія невытлумачальна-любым узорам размясціліся на стале. Яны не ў вазе, а значыць, не ў коле жыцця. Яны, дарэгія і любячыя, пакінулі мяне назаўсёды. Назаўсёды? Навошта гэта жудаснае і калючае слова? Яны са мною! Памяць пра іх будзе жыць у маім сэрцы. Хочацца падысці да стала, сабраць кволянкі лісточкі, прыгарнуць да сябе, прылашчыць, кожнаму падарыць палыманы пацалунак! І гэтым вярнуць жыццё ў іх працяжныя жылкі. Але гэта немагчыма.

Яны для мяне такія ж блізкія і такія ж далёкія. ...Подох ветру раптам скальняў малыя каштанчыкі. Я ўзяла яго ў руку і адчула такую непаўторную, бяздонную цеплыню, быццам усё маё жыццё адпачывае ў гэтым цудзе-каштанчыку. І вось я трымаю яго, маё жыццё. Я зразумела, што свой лёс ствараю сама і якім ён будзе — залежыць толькі ад мяне, ад маіх паводзінаў, ад маёй сумленнасці. Бо інакш немагчыма: душа і цела звязаны да скону веку і знаходзіцца ў гарманічнай сувязі паміж сабой.

Алена РЫМАШЭУСКАЯ.

ДА 500 ДОЛАРАЎ — ЗА «ЖЫВЫ ТАВАР»

Супрацоўнікі Галоўнага ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю МУС затрымалі на тэрыторыі «Нацыянальнага аэрапорта «Мінск» дзюх бабручанаў, якія за вербавалі і спрабавалі вывезці ў Турцыю тры беларусы.

Апошнім накіравана было працаваць у стаамбульскі бардэаў Паводле звестак праўладнага інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС, папярэднічала паспяхова аперыяці па перакрыцці чарговага канала гандлю людзьмі сумесна праца беларускіх і турэцкіх праваахоўнікаў, якія на працягу некалькіх месяцаў выяўлялі ўсе ланцужкі паставак дзюўчат для сэксуальных уцех у Турцыю. Так, на пачатку турэцкага паліцыя зацавілася рускай «мадам», якая валодала ў Стаамбуле некалькімі кватэрамі, дзе «начныя матылькі» прымалі кліентаў. Між іншым, менавіта да яе затрыманы «дзюў» з Бабруйска і накіроўваў ахвотных заробіць сваім чалавек. Паводле аперыўных звестак, пасля адпраўкі вышэйзгаданых дзюўчат, падпрэміяльным жанчыны плавалі выправіць за мяжу яшчэ адну партыю суйачынніц. Што ж дзюўчатца далейшага лёсу дзюўчат, то на працягу першага месяца яны павіны былі кампенсавана выдаткі на сваю дастаўку да месца прызначэння, а толькі пасля маглі працаваць, пакідаючы грошы і сабе. А вольны дзюўчатца за кожнага «матылькі», дастаўленага ў Стаамбул, маглі адрозна атрымаць ад 300 да 500 долараў, а надалей — штомесяц — працэнт ад прыбытку, які прыносілі гандляркі целама.

Ігар ГРЫШЫН.

ДЫРЭКТАРКУ ЖЭУ ПАКАРАЛІ АРЫШТАМ ЗА СМЕРЦЬ КАЦЯНЯЦІ

Суд Ленінскага раёна Мінска пакараў арыштам на двое сутак дырэктарку Жыллёва-эксплуатацыйнага ўпраўлення № 82 (ЖЭУ-82) Алену Махніцкую.

Сёлета 5 жніўня ў сутарэні дома № 12, што на праспекце Ракасоўскага, былі замураваныя кошкі разам з кацянятамі. Адно кацяня ў выніку загінула.

Праз дзень абаронцы жывёлаў звярнуліся ў міліцыю з просьбай распачаць адміністрацыйную справу паводле артыкула 15.45 (жорсткае абыходжанне з жывёламі) супраць супрацоўнікаў ЖЭУ.

Справу разглядалі ў судзе Ленінскага раёна. Дырэктарка ЖЭУ Алена Махніцкая апраўдала свае дзеянні, спаслаючыся на «Правілы і нормы ўтрымання жылых памішканняў».

Але суд кваліфікаваў яе дзеянні як жорсткае абыходжанне з жывёламі і пакараў яе двума суткамі арышту.

Ігар ГРЫШЫН.

ДА ТАГО Ж МНОГІ ЧЫТАЧЫ ЗАДАЛІСЬ ПЫТАНЬЕМ: АДКУЛЬ ІХ СТОЛКІ?

І, як вярта боць чакцаў, знайшлі адказы. Ну, па-першае, гэта вытворцы (ад добрага ці нядобрага жыцця, не так мо і важна) пайшлі ў людзі, наблізіліся да пакупнікоў: у вёсках, з выездам на месцы, дэманструюць, рэкламуюць новыя ўзоры сваёй прадукцыі.

Не праходзіць, людцы, міма! Супер — вырабы ў КіМа! — усклікае спадарыня Чыгрынава з Вілейшчыны. А па нейкую іншую фабрычку чыхенька дадае: Зноў на камбінаце Зарплата — трусамі.

Не умелі прадаць, То націце самі. Па-другое (ад яе ж, ад Любові Михайлаўны): Не чарада тут лядзяная На хвільку прылінілася, То пастушачка, адзіная, У інстытуце адвучылася.

Цяпер, відаць, сёмы сон бачыць. А матулька... «Глянула я на здымак і адразу ўспомніла сумныя 90-я, — піша

спадарыня Лабажэвіч з Клецка. — Тады мы баяліся слоў «рынак», «рыначныя адносіны», баяліся, што ўсё знікне ці падаражэ так, што не дакупіцца — з ночы займалі чэргі, калі ўнівермага раскладвалі вогнішча (продкі казалі б цыпельца. — Аўт.), грэліся, каб потым з паліц размятаць усё... Я, маючы тры дачкі, тую ж бялізну брала ці не ўпакоўкамі».

Адуль, відаць, і радкі: Цяжка Маця працавала, Дэфіцыт даставала — Для дачушкі і для ўчучкі... Павышвала да лічб. Ужо до? Ці павыліць?

Налішняе, між іншым, пытанне, бо нешта завалікае альбо не на лаціць, нешта з моды выйшла. Да таго ж запас — ён ніколі бяды не чыніў, бо ці мала што (па меркаванні той жа спадарыня Лабажэвіч) можа здарыцца:

У гэтым, як ні дзіўна, таксама перавага ёсць. Якая? Чытаець: Ну, хіба толькі для красы Вісць жаночыя трусцы? Каб больш гародніны сабраць, З мужчыні ў тэра паздымаць — Хай паходзіць, Сам Крук пісаў:

Гуркі — уродзяць. Каму-каму, а Янку Круку верыць можна! Аўтарскі гэты радоху спадарыня Кусянковай з Рагачоўшчыны — таксама, бо агародніца яна зная: досвед — якіх папашкаць. Але ж адна рэч нешта ведаць, без спадара Гарачова? Адуль, відаць, і дарэчнае тут (ад спадара Гарачова):

Гэта не фіранкі І не занавескі, Шлоць дзюўчаты зранку Хлопцам СМСкі.

А яны іх ловаць — ну, проста мігам! Што ж тут назіраецца?! Мне вольна гэта... ладзімаць.

Потым занеслі ў хату — суседзі, І застацца — на гадзіну-другую ці назусім... Па сённяшнім часе гэта верагодна.

Дарэчнае, хтось здаецца?! — радуецца спадар Дударчык з Гродна. Да чаго хацелася б дадаць толь-

Неверагодным падзялілася спадарыня Гаева са Смагроні: Відаць, фігура не слабая У той, што працуе на зямлі... Пабач, а градачка ж пустая — Няўжо там беляра раслі?

А потым — на вяроўку. Нейкім чынам... Бо нашы кабаты, як заўважае спадар Спірыдовіч з мястэчка Івянец Валожынскага раёна, вешаюць гэтыя рэчы зусім не так, як на здымку: па-нашаму, правільна павешаныя яны б... вырай нагадвалі.

Адуль і радкі: Ад Настулі ляжыць гусі У цэпую старонку... Той жыць, што з Беларусі Знойдзе сабе жонок!

Во як пра нас, пра жанчын! Зрэшты, як сведчыць пошта, мы пра іх (пра тых у каго што дом, што плот, што сечежачкі-дарожкі, што дровы ля пуні...) — ніколі не горай. Пачытайце, як спадарыня Тарасік з Мінска сваім вываляецца:

Калі ў хаце чалавек, Грэх жа з ім не лаціць: Як балізацку зніму, — Ён — яе паглядзіць.

Зніме, яна, тэра разумець, з вяроўкі?.. А паглядзіць, ён — у сэнсе прапусце?

Зрэшты, гэта іх справа. Наша (у тым ліку...) — разумныя думкі даносіць: прынамсі, ад спадара Старых з Гомеля да маладых. Усіх. І ў тэму, як кажуць:

Захацела баба Тома Трусаверу займець дома Сваю ўнучку папраіса, Каю яна труску купіла, Як не выкачаць заданне — У... «Прамтаварач» тая з раніца! Душу ў зрабіць высоваю: Мзець, лепш выцьце мову!

А то ж і насамрэч моды заявілі: кніжкі ў сумцы, хлопцы ў думцы... Адуль, відаць, і дарэчнае тут (ад спадара Гарачова):

Гэта не фіранкі І не занавескі, Шлоць дзюўчаты зранку Хлопцам СМСкі.

А яны іх ловаць — ну, проста мігам! Што ж тут назіраецца?! Мне вольна гэта... ладзімаць.

Потым занеслі ў хату — суседзі, І застацца — на гадзіну-другую ці назусім... Па сённяшнім часе гэта верагодна.

Да чаго хацелася б дадаць толь-

«УСЕ СУСЕДКІ БУДУЦЬ СВЕДКІ — ПЕРАБЛЫТАЎ ДЗЕД ТАБЛЕТКІ...»

Аднак перш — не пра яго, пра маладых скажы трэба. Ну, вольна суседзі яны — дваючком, шароа гадзіна; пагаварылі, пахадзілі-пагулялі, прыслелі дзесь, абняўшыся. Яна і шпэцка яму ў самае вушка:

Любенькі, глянь, які сёння вечар!... Ціхенькі-ціхенькі, цёпленькі-цёпленькі! — Ну, — загадкаеца той. — Зорачка колкі... Бачыш?!

— А то ж... — Я салючка спявае... Ты ці чуеш, як хораша?! — Я — чуо, а ты вольна здагадайся, пра што тады думаю?

Думак у хлопца, відаць, не многа было — адна, ад сілы дзве. А вольна нашых чытачоў наконт чарговага конкурснага здымка іх проста безліч зьявілася. З самых відавочных мы і пачнём:

Белы колер сёння ў модзе. І парадак у гародзе! — паглядзеўшы на здымак (справа. — Аўт.), усклікае спадарыня Тарасік з Мінска. І спрачацца з ёй — тым больш вольна, на зыходзе Года роднай зямлі! — хіба галавы не меўшы: не будзе нішто. А вольна са спадаром Гарачовым з вёскі Даўнары Іўеўскага раёна — можна:

Калісьці пасаг рыхталі дачушкама, На сонца вываляць коўдры, падушкі.

У нашы ж часы — няма спраў да пасагу, А вольна на трусцы — хлопцы звернуць увагу!

Калі б толькі яны... Спідар Федарака са Скідзеля, ведаем (бо сустракаліся не маладзёж ужо, а туды ж: Дзе гэта вуліца, дзе гэты дом? Тэра пагугарыць мне з Клецчюком.

Можа ён даў бы мне адрас хацінкі — Я зязіруў бы на дзве-тры гадзіны. І спідару Сільчанку з Гомеля не 20, тэра разумець, а во што прыдумай (ацаніце!):

Ідзілі хвалюючыя тухлоўнікі, Як выклік-запрашэнне,

Тэра пагугарыць мне з Клецчюком. Можа ён даў бы мне адрас хацінкі — Я зязіруў бы на дзве-тры гадзіны.

І спідару Сільчанку з Гомеля не 20, тэра разумець, а во што прыдумай (ацаніце!):

Ідзілі хвалюючыя тухлоўнікі, Як выклік-запрашэнне,

Тэра пагугарыць мне з Клецчюком. Можа ён даў бы мне адрас хацінкі — Я зязіруў бы на дзве-тры гадзіны.

І спідару Сільчанку з Гомеля не 20, тэра разумець, а во што прыдумай (ацаніце!):

Ідзілі хвалюючыя тухлоўнікі, Як выклік-запрашэнне,

Тэра пагугарыць мне з Клецчюком. Можа ён даў бы мне адрас хацінкі — Я зязіруў бы на дзве-тры гадзіны.

І спідару Сільчанку з Гомеля не 20, тэра разумець, а во што прыдумай (ацаніце!):

Ідзілі хвалюючыя тухлоўнікі, Як выклік-запрашэнне,

Тэра пагугарыць мне з Клецчюком. Можа ён даў бы мне адрас хацінкі — Я зязіруў бы на дзве-тры гадзіны.

І спідару Сільчанку з Гомеля не 20, тэра разумець, а во што прыдумай (ацаніце!):

Ідзілі хвалюючыя тухлоўнікі, Як выклік-запрашэнне,

Тэра пагугарыць мне з Клецчюком. Можа ён даў бы мне адрас хацінкі — Я зязіруў бы на дзве-тры гадзіны.

І спідару Сільчанку з Гомеля не 20, тэра разумець, а во што прыдумай (ацаніце!):

Ідзілі хвалюючыя тухлоўнікі, Як выклік-запрашэнне,

Тэра пагугарыць мне з Клецчюком. Можа ён даў бы мне адрас хацінкі — Я зязіруў бы на дзве-тры гадзіны.

І спідару Сільчанку з Гомеля не 20, тэра разумець, а во што прыдумай (ацаніце!):

Ідзілі хвалюючыя тухлоўнікі, Як выклік-запрашэнне,

Тэра пагугарыць мне з Клецчюком. Можа ён даў бы мне адрас хацінкі — Я зязіруў бы на дзве-тры гадзіны.

І спідару Сільчанку з Гомеля не 20, тэра разумець, а во што прыдумай (ацаніце!):

Ідзілі хвалюючыя тухлоўнікі, Як выклік-запрашэнне,

Тэра пагугарыць мне з Клецчюком. Можа ён даў бы мне адрас хацінкі — Я зязіруў бы на дзве-тры гадзіны.

І спідару Сільчанку з Гомеля не 20, тэра разумець, а во што прыдумай (ацаніце!):

Ідзілі хвалюючыя тухлоўнікі, Як выклік-запрашэнне,

Тэра пагугарыць мне з Клецчюком. Можа ён даў бы мне адрас хацінкі — Я зязіруў бы на дзве-тры гадзіны.

ты, жанчыны ў нас не шалахавосткі калі. За адну з іх спідар Здановіч з вёскі Зелінавічы Пружанскага раёна піша:

Чакцаў — Мужчыну — не ставіліся я, Папажыўе, як знойдзецца ахвочы — Дагледжана сядзібка ўся мая, Ну а пасаг, як кажуць, аж рве вочы!

Ды каб толькі іх, спідарства! ДУШУ (па меркаванні спадара Гарачова з Іўеўшчыны) ён можа павраць таксама:

Баба Наста — божка! Баба Наста — хмурная, Бо ў яе — з калюшкамі, Ну а тут — ажурныя.

Да таго ж многі чытачы задаліся пытаньнем: адкуль іх столкі? І, як вярта боць чакцаў, знайшлі адказы. Ну, па-першае, гэта вытворцы (ад добрага ці нядобрага жыцця, не так мо і важна) пайшлі ў людзі, наблізіліся да пакупнікоў: у вёсках, з выездам на месцы, дэманструюць, рэкламуюць новыя ўзоры сваёй прадукцыі.

Не праходзіць, людцы, міма! Супер — вырабы ў КіМа! — усклікае спадарыня Чыгрынава з Вілейшчыны. А па нейкую іншую фабрычку чыхенька дадае: Зноў на камбінаце Зарплата — трусамі.

Не умелі прадаць, То націце самі. Па-другое (ад яе ж, ад Любові Михайлаўны): Не чарада тут лядзяная На хвільку прылінілася, То пастушачка, адзіная, У інстытуце адвучылася.

Цяпер, відаць, сёмы сон бачыць. А матулька... «Глянула я на здымак і адразу ўспомніла сумныя 90-я, — піша

спадарыня Лабажэвіч з Клецка. — Тады мы баяліся слоў «рынак», «рыначныя адносіны», баяліся, што ўсё знікне ці падаражэ так, што не дакупіцца — з ночы займалі чэргі, калі ўнівермага раскладвалі вогнішча (продкі казалі б цыпельца. — Аўт.), грэліся, каб потым з паліц размятаць усё... Я, маючы тры дачкі, тую ж бялізну брала ці не ўпакоўкамі».

Адуль, відаць, і радкі: Цяжка Маця працавала, Дэфіцыт даставала — Для дачушкі і для ўчучкі... Павышвала да лічб. Ужо до? Ці павыліць?

Налішняе, між іншым, пытанне, бо нешта завалікае альбо не на лаціць, нешта з моды выйшла. Да таго ж запас — ён ніколі бяды не чыніў, бо ці мала што (па меркаванні той жа спадарыня Лабажэвіч) можа здарыцца:

У гэтым, як ні дзіўна, таксама перавага ёсць. Якая? Чытаець: Ну, хіба толькі для красы Вісць жаночыя трусцы? Каб больш гародніны сабраць, З мужчыні ў тэра паздымаць — Хай паходзіць, Сам Крук пісаў:

Гуркі — уродзяць. Каму-каму, а Янку Круку верыць можна! Аўтарскі гэты радоху спадарыня Кусянковай з Рагачоўшчыны — таксама, бо агародніца яна зная: досвед — якіх папашкаць. Але ж адна рэч нешта ведаць, без спадара Гарачова? Адуль, відаць, і дарэчнае тут (ад спадара Гарачова):

Гэта не фіранкі І не занавескі, Шлоць дзюўчаты зранку Хлопцам СМСкі.

А яны іх ловаць — ну, проста мігам! Што ж тут назіраецца?! Мне вольна гэта... ладзімаць.

Потым занеслі ў хату — суседзі, І застацца — на гадзіну-другую ці назусім... Па сённяшнім часе гэта верагодна.

Дарэчнае, хтось здаецца?! — радуецца спадар Дударчык з Гродна. Да чаго хацелася б дадаць толь-

Неверагодным падзялілася спадарыня Гаева са Смагроні: Відаць, фігура не слабая У той, што працуе на зямлі... Пабач, а градачка ж пустая — Няўжо там беляра раслі?

А потым — на вяроўку. Нейкім чынам... Бо нашы кабаты, як заўважае спадар Спірыдовіч з мястэчка Івянец Валожынскага раёна, вешаюць гэтыя рэчы зусім не так, як на здымку: па-нашаму, правільна павешаныя яны б... вырай нагадвалі.

Адуль і радкі: Ад Настулі ляжыць гусі У цэпую старонку... Той жыць, што з Беларусі Знойдзе сабе жонок!

Во як пра нас, пра жанчын! Зрэшты, як сведчыць пошта, мы пра іх (пра тых у каго што дом, што плот, што сечежачкі-дарожкі, што дровы ля пуні...) — ніколі не горай. Пачытайце, як спадарыня Тарасік з Мінска сваім вываляецца:

Калі ў хаце чалавек, Грэх жа з ім не лаціць: Як балізацку зніму, — Ён — яе паглядзіць.

Зніме, яна, тэра разумець, з вяроўкі?.. А паглядзіць, ён — у сэнсе прапусце?

Зрэшты, гэта іх справа. Наша (у тым ліку...) — разумныя думкі даносіць: прынамсі, ад спадара Старых з Гомеля да маладых. Усіх. І ў тэму, як кажуць:

Захацела баба Тома Трусаверу займець дома Сваю ўнучку папраіса, Каю яна труску купіла, Як не выкачаць заданне — У... «Прамтаварач» тая з раніца! Душу ў зрабіць высоваю: Мзець, лепш выцьце мову!

А то ж і насамрэч моды заявілі: кніжкі ў сумцы, хлопцы ў думцы... Адуль, відаць, і дарэчнае тут (ад спадара Гарачова):

Гэта не фіранкі І не занавескі, Шлоць дзюўчаты зранку Хлопцам СМСкі.

А яны іх ловаць — ну, проста мігам! Што ж тут назіраецца?! Мне вольна гэта... ладзімаць.

Потым занеслі ў хату — суседзі, І застацца — на гадзіну-другую ці назусім... Па сённяшнім часе гэта верагодна.

Да чаго хацелася б дадаць толь-

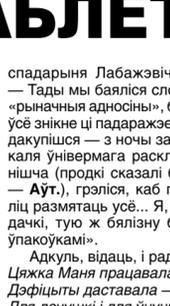
Неверагодным падзялілася спадарыня Гаева са Смагроні: Відаць, фігура не слабая У той, што працуе на зямлі... Пабач, а градачка ж пустая — Няўжо там беляра раслі?

А потым — на вяроўку. Нейкім чынам... Бо нашы кабаты, як заўважае спадар Спірыдовіч з мястэчка Івянец Валожынскага раёна, вешаюць гэтыя рэчы зусім не так, як на здымку: па-нашаму, правільна павешаныя яны б... вырай нагадвалі.

Адуль і радкі: Ад Настулі ляжыць гусі У цэпую старонку... Той жыць, што з Беларусі Знойдзе сабе жонок!

Во як пра нас, пра жанчын! Зрэшты, як сведчыць пошта, мы пра іх (пра тых у каго што дом, што плот, што сечежачкі-дарожкі, што дровы ля пуні...) — ніколі не горай. Пачытайце, як спадарыня Тарасік з Мінска сваім вываляецца:

Калі ў хаце чалавек, Грэх жа з ім не лаціць: Як балізацку зніму, — Ён — яе паглядзіць.

Фота Аналія КЛЕШЧУКА.

Р.С. Калі матэрыял быў падрыхтаваны да друку, прышло яшчэ некалькі дарагіх лістоў. Памятаецца, на адным з конкурсных здымкаў мужчына ў рэчцы штось мей — цёмнае, немалежкае? Лепшым падпісам пад яго былі радкі:

Некалі Алёны млыі ручнікі, А цяпер пра гэта дбаюць мужыкі: Мета, надворчак, беражок Усы... Мые дзядзька Зосім

жончыны трусцы. То — дробязь, а прыемна ж! — успомнілі іх асобныя чытачы. І, убачыўшы гэты здымак, ну як знайшлі:

На градзе стаіць жанчына, На шнурку — трусцы. І жыць тут дзядзька Зосім З берагоў Усы, — піша Віктар Федарака са Скідзеля.

Думку яго працягвае Вяліяніца Гудачкова з Жытківаічаў: Надыйшла багачка-восьня, У яе мые дзядзька Зосім... Жончы б толькі працяраць.

Р.П.С. Ну няк не паставіць кропку! Байка ў тэму (ад спадара Гаўрыша). Старая дачка падыходзіць да маладой. Кажэ:

— Суседкачка, ты не магла б на сваім участку пазагараць дзьянкі са тры ў новым кукульніку? — Без праўдліва... А навошта? — Можэ, мой тады возьмецца і плот паправіць?! З ясныя абяцаў! То мы гэты «стымум» запомнім — з вольна.

жончыны трусцы.

То — дробязь, а прыемна ж! — успомнілі іх асобныя чытачы. І, убачыўшы гэты здымак, ну як знайшлі:

На градзе стаіць жанчына, На шнурку — трусцы. І жыць тут дзядзька Зосім З берагоў Усы, — піша Віктар Федарака са Скідзеля.

Думку яго працягвае Вяліяніца Гудачкова з Жытківаічаў: Надыйшла багачка-восьня, У яе мые дзядзька Зосім... Жончы б толькі працяраць.

Р.П.С. Ну няк не паставіць кропку! Байка ў тэму (ад спадара Гаўрыша). Старая дачка падыходзіць да маладой. Кажэ:

— Суседкачка, ты не магла б на сваім участку пазагараць дзьянкі са тры ў новым кукульніку? — Без праўдліва... А навошта? — Можэ, мой тады возьмецца і плот паправіць?! З ясныя абяцаў! То мы гэты «стымум» запомнім — з вольна.

жончыны трусцы.

То — дробязь, а прыемна ж! — успомнілі іх асобныя чытачы. І, убачыўшы гэты здымак, ну як знайшлі:

На градзе стаіць жанчына, На шнурку — трусцы. І жыць тут дзядзька Зосім З берагоў Усы, — піша Віктар Федарака са Скідзеля.

Думку яго працягвае Вяліяніца Гудачкова з Жытківаічаў: Надыйшла багачка-восьня, У яе мые дзядзька Зосім... Жончы б толькі працяраць.

Р.П.С. Ну няк не паставіць кропку! Байка ў тэму (ад спадара Гаўрыша). Старая дачка падыходзіць да маладой. Кажэ:

— Суседкачка, ты не

Сёння			
Мінск	7.06	16.40	9.34
Віцебск	6.59	16.26	9.27
Магілёў	6.56	16.30	9.34
Гомель	6.49	16.31	9.42
Гродна	7.20	16.56	9.36
Брэст	7.17	17.00	9.43

Іван БУСЛАЙ — самы малады ўдзельнік п'яцінага «Яна & мужчыны».

Іна Афанасьева... закадзіравалася ў доктара Сайкова

А таксама пазнаёміла публіку са «сваімі мужчынамі»

На свой чарговы дзень нараджэння — як кажуць у такіх выпадках, зноў 18-ы — заслужаная артыстка Беларусі вырашыла падарыць прыхільнікам і сабе самой прэзентацыю новага альбома. Адметнасць п'яцінага «Яна & мужчыны» ў тым, што 10 песень на ёй — запісаныя з 1998 па 2009 годзе дуэты з вядомымі мужчынамі, прычым не ўсе з іх артысты па прафесіі.

...Публіка, якая 28 кастрычніка дысцыплінавана сабралася а сямейнага гадзіне ў мінскім клубе «NexT», шамолячы вялізнымі букетамі, перапыталася ў арганізатараў — а дзе, уласна кажуць, імянінцы? Як высветлілася, артыстка ў гэты вечар яцела літаральна з карабля на баль: адпрацавала выступленне ў Тэатры эстрады і толькі потым накіравалася на сцэну. Там яе ўжо зачалі партнёры па дуэтах, сярод якіх мы са здзіўленнем пабачылі вядомага псіхатэрапеўта, доктара Дзмітрыя Сайкова.

— Вы вырашылі пачаць пеўчую кар'еру?! — не паверылі мы ўласным вачам. — Гэта пасля ўдзелу ў шоу «Дзве зоркі» спыніцца не можае альбо Іна Афанасьева ўгаварыла? — пасля «Дзвюх зорак», і мая даўня мара збылася, і я ўгаварыў Іну, — напавіў доктар. — Я сам выбраў песні для дуэтаў — адна з іх, «Лістапад», праляжала ў кампазітару восем гадоў і, магчыма, нават паспела маральна састарэць, але аранжыроўшчык Слава Пазняк падарыў ёй новае яскравае жыццё. «Лістапад» стаў маім дэбютам на сцэне. Ці задаволены вы вынікам? Мне здаецца, калі чалавек цалкам сабой задаволены, ён перастае развівацца.

Сольную кар'еру Дзмітрый Сайкоў пачынаць не плануе: сцвярджае, што спевы — гэта больш хобі, «мілья сэрца занятых, які дорыць радасць мне, маім сябрам і, магчыма, яшчэ камусьці — калі мяне не падмаваюць супрацоўнікі радыё». Але ў падарунк Іне падрыхтаваў усё ж песню, ужо нават свой «фірмовы» хіт у стылі шансон — «Закадзіруй». «Яна цудоўна падыходзіць для сённяшняй нагоды. Гэта падарданне добра, шчасця і абяцанне агарадзіць ад усіх нягод і клопатаў у будучыні», — растлумачыў Сайкоў.

— Я сама ніколі не ад чаго не кадыравалася... Дзіма, закадзіруй лепш усіх прысутных на шчасце і добры настрой! — рассямляла спявачка.

Яшчэ адзін нечаканы «садуэтнік» Іны Афанасьевай, зорка тэніса Максім Мірны на прэзентацыі прыехаць не змог — дэлегаваў усе паўнамоцтвы бацьку. Мікалай Мірны прызнаўся — як прыхільнік і прапагандыст здаровага ладу жыцця, ён заўжды дорыць што-небудзь карыснае для заняткаў спортам, таму і для артысткі падрыхтаваў тэнісную ракетку і поўны камплект формы ад кампаніі «Nike».

— Можна, вы і трэнерваць будзеце? — Не, думаю, трэнера Іна абярэ сама, я магу толькі падказаць штосьці і ўгаварыць яе паспрабаваць — хоціць ужо цікавіцца толькі хакеем, трэба пераклачыцца на тэніс!

Бялява імянінцы, як магнітам, прыцягнула да сябе ў гэты вечар мноства знакамітых бландзінаў і бландзінак — выключэнне з агульнага шэрагу склалі хіба што Іван Буслай, Тарыел Майсурадзе ды Іоку Абалан. Бландзіны, у поўнай адпаведнасці з іміджам, дарылі прыгожай жанчынне ўсё прыгожае і гламурнае.

Напрыклад, тэлеведучая Люся Лушчык паднесла кувэра для прысцяжкі ды завушнік, бізнес-лэдзі Ірына Ігэйра ўклала ў кашалёк ад Шанэль сертыфікат на абслугованне ва ўласным салоне прыгажосці, Галіна Шышова знайшла дэкаратыўны падсвечнік з жэмчугам, які блішчыць і пераліваецца, калі ўнутры запаліць маленькую свечку... «Мы, натуральна, падарым карціну, — расказала жонка мастака Андрэя Смалка Вольга. — На ёй намалевана балерына падчас рэпетыцыяў. Гэты падарунак вельмі пасуе артыстам — бо 90 працэнтаў часу яны праводзяць якраз на рэпетыцыях».

Адным з самых краўныхых падарункаў стаў сюрпрыз ад гурта «Чук і Гек» — некалі дуэта, а цяпер ужо сямейнага квартэта на ўзор знакамітай «АББА». Артысты прывезлі малюнікі і папяровыя далонкі ад дзяцей з Рэспубліканскага анкалагічнага цэнтру, якіх апылае Іна ў складзе дабрачыннага фонду. «А яшчэ мы падумалі — што можна падарыць прыгожай, паспяваючай жанчынне, заслужанай артыстцы, у якой ужо ўсё ёсць? І вырашылі яе... каранавачь!» — абвясціў удзельнік гурта, замалоўчыны на імянінцы дыядым і стужку «Каралева сцэны».

Не прапусціў святочнай даты і сын Іны — Іван Стральцоў, які цяпер вучыцца ў Польшчы, усё ж прыехаў падтрымаць маці на прэзентацыі і прывёў у падарунак яе любімую парфуму. Але галоўным падарунком для спявачкі стала новенькая шыкоўная машына — белая «Інфініці», якая стаяла ля ўвахода ў клуб, прыкоўвала да сябе зайдзронасьці позірк і выклікала захопленны ўздых усіх гасцей.

А самым распаўсюджаным падарункам сталі кветкі — пераважна ружы. Іх дарылі Іне ўсе без выключэння — сябры і калегі па сцэне, бізнесменны і людзі спорту, мужчыны і жанчыны... За некаторымі букетамі артыстку часам было ледзь відаць, а на спецыяльна афарбаваным стале пад канец вечара ўжо не хапала месца для кветак.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК. Фота аўтара.

Белая аўта «Інфініці EX35» стала галоўным падарункам для спявачкі.

...У Баранавічах, у цэнтры горада, адзіны ў Беларусі помнік верабю. «Не вырай вабіць — а Радзіма» — адліта на пастамеце.

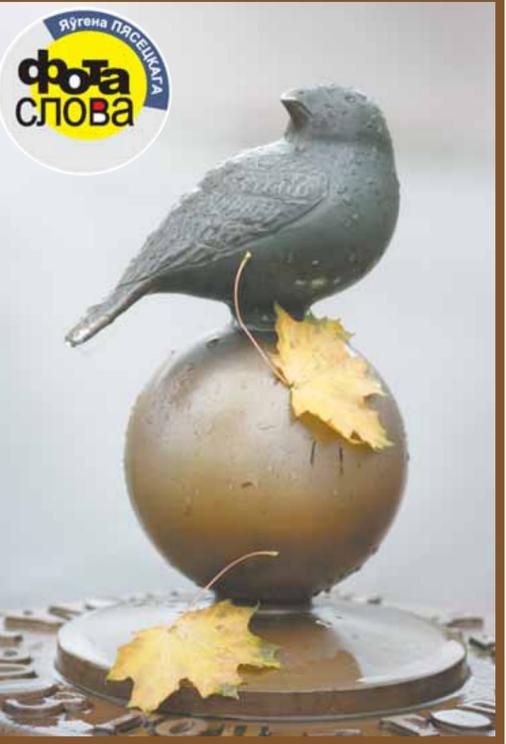
***

Лятуць бусы ў замезны рэй, У цёплы вырай мкунца гусі, А я — звычайны верабей, Я застаюся ў Беларусі.

У той, дзе сцюжа замяце Крышанчык хлеба на асфальце, Дзе ты хацеў ці не хацеў — Але змагай завою, браце. Намяоць крылы ў маразы, Сумёты заступаюць неба,

Ў краях далёкіх шмат красы — Ды мне чужынкага не трэба.

Я верабей — тутэйшы птах, Стуль шэры, дзе шарэе край мой. Усім адлётным — лёскі шлях! Хто застаецца, тых — вітайма!

Надвор'е на заўтра

Горады	Тэмпература
Віцебск	-2.1°C
Гродна	+2.4°C
Мінск	-2.0°C
Магілёў	-2.1°C
Брэст	+1.4°C
Гомель	+1.1°C

Абазначэнні:
 ☁ — німа прыкметных геамагнітных узрушэнняў
 ☁ — невялікі геамагнітны узрушэнні
 ☁ — слабая геамагнітная бура

Горады	Тэмпература
Варшава	+4...+6°C
Вільнюс	+1...+3°C
Кіев	0...+2°C
Масква	-2...0°C
Рыга	+2...+4°C
С.Пецярбург	-1...+1°C

30 кастрычніка

1728 год — нарадзіўся Марцін Пачобут-Адлянцік, беларускі астраном, асветнік. Член Лонданскага каралеўскага таварыства (1770), член-карэспандэнт Парыжскага АН (1778). Вучыўся ў Гродзенскім і Палацкім езуіцкіх калегіумах і Віленскай езуіцкай акадэміі. Удасканальваў адукацыю ў Чэхіі, Нямеччыне, Італіі, Францыі. Выкладаў у Палацку старажытнагрэчаскую мову. Адзін з арганізатараў і першы дырэктар Віленскай астранамічнай абсерваторыі. З 1764 года — прафесар Віленскай акадэміі, адначасова рэктар Галоўнай школы ВКЛ. Вёў сістэматычныя назіранні за зоркамі і планетами, выявіў невядомыя сузор'е. Вызначыў географічны каардынаты Вільні, Гродна і іншых гарадоў. Унёс значны ўклад у развіццё асветы і папулярнасці прыродназнаўства і матэматыкі. Яго імем названы адзін з кратараў на зваротным боку Месяца.

1905 год — цар Мікалай II, напалоханы разгортваннем першай рускай рэвалюцыі, падпісаў маніфест «Аб удасканаленні дзяржаўнага парадку». Маніфест абвясціў недацкальнасць асобы, свабоду слова, сходаў, саюзаў, стварэнне Дзяржаўнай думі з заканадаўчымі правамі і ўдзелам народных прадстаўнікоў ад усіх расійскіх аслаўляў.

«Людскія скаркі не доўжыліся б так доўга, калі б уся віна была на адным баку».

Франсуа дэ Ларшфуко (1613—1680), французскі пісьменнік.

Цытата дня:

Паважаная Зінаіда Міхайлаўна МАРДАШКА з г. Гродна, віншум з юбілеем. Жадаем моцнага здароўя, доўгіх гадоў жыцця, боскай ласкі.

Родныя з г. Іўе.

ДАВЕДКІ (ПРЫВІДКІ)

Душа нашага чалавека была і, відавочна, назаўсёды застанецца самай вялікай таемніцай. Ва ўсе часы яна жыла і поўнілася верай у мінулае, любоўю да дня сённяшняга і надзеяй на будучае. Загадкавы сінтэз гэтых пачаткаў нараджаў надзею на поспех, але пры гэтым пракаваў неабходнасць прадбачлівасці.

● Перад тым, як заклічы новы дом ці пчаліны, трэба было выбраць зручнае (спрыяльнае) месца. З гэтай мэтай на працягу трох начэй выконвалі шэраг дзеянняў, па выніках якіх прымалі канчатковае рашэнне.

● Перад адпраўленнем сватаў, напярэдням вечарам, маці клала ў двары некрануты бохан хлеба, а раніцай па яго стане «расшыфравала» інфармацыю-прадказанне: калі хлеб застанецца некранутым — сватаўскае будзе ўдалым, калі ж хлеб быў пагрызены — лічылі, што такое адказнае мерапрыемства лепей адкласці.

● У некаторых рэгіёнах, напрыклад, у Гродзенскай вобласці, існавала няясная правіла: перш чым засыпаць сватаў, свацця (падная, гаварка жанчына) і маці жаніха кіраваліся «ў даведкі» — своеасаблівае разведку, каб загадзя папярэдзіць нявесту і яе бацькоў аб маючым адбыцця візіце гасцей, а таксама і самім атрымаць папярэднюю згоду ад іншага боку. Калі ў жаніха не было роднай маці, то з візітам кіравалася хронная маці жаніха ці якая-небудзь сваячанка. Звычайна, «у даведкі» ці «прывідкі» ішлі ў аўторак днём, каб у чацвер засыпаць сватаў.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Уважнемся!

Больш за ўсіх на свеце пераход на летні і зімовы час ненавідзіць Валерыя Міхайлавіч Жмуткоў, калекцыя якога налічае 587 гадзіннікаў, якія працуюць.

— Што такое жанчына? — Гэта сумесь чыстай слабасці з нячыйнай сілай.

Прапануем долевы ўдзел у вашай выпіцы.

У доктара, — Так, пацыент, глянем шрубы!

— Ага... Вой!

— Ну што, балюча? — Та-а-а-ак! — Усё ясна: у вас алергія на шрубы!

Купіла гарбату для пахудзення. Нічога так... З тортам ідзе...

Маленькі хлопчык стаў сведкам чарговай бацькоўскай сваркі. Пасля скандалу падыходзіць да бацькі: — Тата, колькі гадоў ты жанаты? — Шэсць гадоў, сыноч. — А колькі табе яшчэ застаўся?..

10 ВЯЛІКІХ ПАМЫЛАК ДЗЯЦІНСТВА

ГАЗЕТА The Times апублікавала «гарачую дзясятку» самых страшных памылак, якія суправаджаюць людзей, які правіла, пачынаючы са школьнага дзяцінства і заканчваючы старасцю. Выданне паспрабавала развязаць папулярныя міфы, у справядлівасці якіх многія ўпэўненыя на ўсё 100 %.

- 1. ЗІНШТЭЙН АТРЫМЛІВАУ ДРЭННЫЯ АДЗІНКА І ШКОЛЕ**
Некалькі пакаленням дзяцей граў душу міф пра тое, што знамяні фізік, лаўрэат Нобелеўскай прэміі меў праблемы з паспяхоўнасцю ў школе. Студыялі сябе гэтым і дарослыя, дзеці якіх не мелі асаблівых поспехаў у школе. Аднак, насамрэч было зусім не так: Альберт Эйнштэйн вельмі добра вучыўся ў школе, асабліва гэта датычылася прыродназнаўства і матэматыкі, што, зрэшты, і нядзіўна з яго геніяльнымі здольнасцямі.
- 2. МЫШЫ ЛЮБЯЦЬ СЫР**
Ва ўсіх мультфільмах мышы вар'яюцца ад сыру, ёсць прымаўка пра бясплатны сыр у пастцы — наогул, большасць людзей упэўненыя, што гэты малочны прадукт вельмі падабаецца мышам. Тым не менш, гэты не так — як піша выданне, мышам больш даспадобы салодкая ежа, а таксама арахаісавы алей і прадукты са злакамі.
- 3. НАПАЛЕОН БЫЎ КАРАНТЫШОМ**
Паводзіны агрэсіўнага амбіцыйнага чалавека маленькага росту часта тлумачаць так званым комплексам Напалеона. У той жа час самі невясёлыя мужчынам вельмі падабаюцца паралелі з імператарам Францыі. Міф пра рост палкаводца з'явіўся пасля няправільнага перакладу, насамрэч яго рост складаў прыкладна 170 см, у XVIII—XIX стагоддзях для мужчын гэта быў сярэдні рост. Пасля развясняння гэтага міфа Напалеон не трапіў у шэраг самых нізкаростлых правіцеляў у свеце, бо быў занадта высокім для гэтага спісу.
- 4. ТОМАС ЭДЫСАН ВІНАЙШАЎ ЛЯМПАЧКУ**
Эдзісан вынайшаў мноства цудоўных рэчаў, ён быў адным з самых геніяльных вынаходнікаў усіх часоў, але лампачка ўсё ж не мае да яго ніякага дачынення. Электралампачку вынайшаў англічанін Джозэф Суэн.
- 5. ЛЕМІНГ КІДАЮЦА З УЦЁСАЎ, КАБ УЧЫНІЦЬ САМАГУБСТВА**
Гэта памылка пайшла гуляць пасля пазнава старога дыснеўскага фільма аб жыцці дзікай прыроды. Насамрэч гэта ўсяго толькі міф, які не мае нічога агульнага з рэчаіснасцю, і гэты звар'як не ўчыняюць гуравога суіцыду.
- 6. У РОЗНЫХ ПАУШАР'ЯХ ВАДА У ВАРОНЦА ЗАКРУЧВАЕЦА У РОЗНЫЯ БАКІ**
Часта дзеці зачаравана глядзяць, як вада сыходзіць у зліўную адтуліну, напрыклад, у ванне, закручваючыся ў варонку. Многія дорослыя перакананыя, што ў іншым паўшар'і вада будзе круціцца ў іншы бок, але гэта, на жаль, не так.
- 7. ЛЮДЗІ ПАХОДЗЯЦЬ АД МАЛПАЎ**
Тэорыя Дарвіна гэтага зусім не пацвярджае — вучоны толькі даказвае, што ў прыматаў у далёкім мінулым быў агульны продка.
- 8. ВІКІНГІ НАСІЛІ РАГАТЫЯ ШЛЕМЫ**
Гэта можа засмучаць многіх людзей, але гэта — чыстая выдумка.
- 9. КАЛУМБ ЛІЧЫЎ, ШТО ЗЯМЛЯ БЫЛА ПЛОСКАЯ**
Як піша The Times, многія брытанцы, як і людзі ў іншых краінах, думаюць, быццам бы Калумб лічыў зямлю плоскай, але тады незразумела, чаму ён выправіўся ў Індыю кружнай дарогай.
- 10. РОЗНЫЯ ЧАСТКІ ЯЗЫКА РЭАГУЮЦЬ НА РОЗНЫ СМАК**
У чалавека сапраўды ёсць розныя смакавыя рэцэптары на языку, і некаторыя з іх больш адчувальныя да горкага або салодкага, чым іншыя. Але яны зусім не падзеленыя на секцыі на языку.

паўшар'і вада будзе круціцца ў іншы бок, але гэта, на жаль, не так.

Тэорыя Дарвіна гэтага зусім не пацвярджае — вучоны толькі даказвае, што ў прыматаў у далёкім мінулым быў агульны продка.

«РЭТРА-ТРАНСПАРТ У КІНЕМАТОГРАФЕ»

Днямі каля будынка кінастудыі «Беларусьфільм» адбылася выстава рэтра-аўтамабіляў «Рэтра-транспорт у кінематографі», прысвечаная 10-гадоваму юбілею Таварыства абароны помнікаў тэхнікі і транспарту «Наша Перамога». Арганізатарам выставы выступіла і Агенцтва «Гісторыя-Тур».

Перлінай рэтра-шоу стала прэзентацыя матацыкла 30-40-х гадоў ZUNDAPP пад гукі шатландскай валькі.

Таварыства рэтра-машын і турагенцтва сумесна распрацоўваюць рэтра-прабег «Залатое кола зямкы Беларусі», рэтра-экскурсію па мястэчках Заходняй Беларусі, а таксама танцавальную вечарыну 30-х гадоў.

Таццяна ПРУС.

9 СПАСАБАЎ ПРАДОЎЖЫЦЬ САБЕ ЖЫЦЦЁ

ХОЦЬ чалавеку генетычна і «гарантаваныя» 120 гадоў жыцця, Насамрэч наш век, на жаль, значна карачэйшы. Міжнародная група ўрачоў, псіхалагаў і дыялетагаў распрацавала «дзеяць запаведзю», прытрымліваючыся якой можна прадоўжыць змяное існаванне.

- 1. Забыць пра соль.** Рэкамендацыя Сусветнай арганізацыі аховы здароўя — не больш як 5 грамаў солі ў дзень, каб не развівалася гіпертанійна хвароба. Але паколькі соль мы адзім не толькі з салінамі, але і ў складзе шмат якіх прадуктаў, гэту дозу варта скараціць да 3 грамаў, а лепш наогул ад солі адмовіцца, што на чвэрць знізіць колькасць інфарктаў і на трэць — інсультаў.
- 2. Маладосць — у часнаку.** Ва ўсякім разуе, прыкладна так лічаць брытанскія вучоныя, якія даказалі, што калі з'ядць па зубку часнаку кожны дзень, можна пазбегнуць старэння галаўнога мозгу, умацаваць імунітэт, знізіць узровень халестэрыну і папярэдзіць развіццё артэрозу.
- 3. Хадзіць і нахляпаць.** Не хочаце рэгулярна на займацца спортам? Няма часу наведаваць тронажорную залу? Зра-зумепа. Але тады, каб пазбегнуць сардэчна-сасудзістай захворванняў, дзевяццацца кожны дзень праходзіць хуткім крокам не менш за кіламетр і хоць бы тры разы на тыдзень рабіць ранняшнюю зарыдку з прысяданямі і нахляпамі да пачатку дня.
- 4. Есці доўга і са смакам.** Інакш кажуць, не есці на бягу і не закліпацца фаст-фудам. Замест булчачка, чыпсаў і хот-догаў (калорый, тлушчав і халестэрыну) лепш рэгулярна есці гарачае і рыбныя стравы (асабліва добрыя тунец, сёмга, сардзіны і скумбрыя).
- 5. Глядзець, што п'еш і колькі.** Англіійскія вучоныя на працягу 20 гадоў назіралі за 2000 дарослых і пераканаліся, што тых, хто ўжываў віно ў разумных межах (калік чырвонага натуральнага віна ў дзень), радзей пакутавалі ад прастуды і старэчлага бясмялства. Затое 30 келіхаў віна ў тыдзень білі па печані і кішчэчніку, павялічвалі колькасць выпадковай раку страўніка.
- 6. Не таўсціць і на дыне не сядзець.** Кожны лішні кілаграм «з'ядае» 20 тыдняў жыцця. Залішнява жа спараджае мноства праблем са здароўем — ад ішэмічнай хваробы сэрца і дыябету да артэру. Але марыць аб тым, што нейкая цуда-дыета здольная прывесці да згібных формаў, таксама не варта. Неабодна крок за крокам, дзень за днём перайначваць сваё харчаванне і лад жыцця: есці невялікімі порцыямі 4—5 разоў на дзень, ні крошкі пасля 19 гадзін, рэгулярна рабіць фізічныя практыкаванні. Доўга, нудна — затое дзейна іма.
- 7. Палюбіць свой ложак.** Па-першае, ляжаць у ім, калі прастудзілася, а не бегаць на працу. Па-другое, займацца ў ім рэгулярным сэксам. Па-трэце, проста высыпацца. Каб ведаць сваю норму, трэба засячы час, неабодны вам, каб прагнуцца адпачнуўшым, гатовым да дзеяння і не торкаць носам на працягу дня.
- 8. Выкінуць цыгарэты.** Цыжка, але трэба! Пасцілкі, пластыр і ледзяны дапамагаюць не ўсім. Але чым даўжэй вы курчыце, тым бліжэй да захворвання сардэчна-сасудзістай і дыхальнай сістэм, тым вышэйшая рызыка развіцця раку.
- 9. Спяваць, хоць бы ў ваннай пакоі.** Ад адсутнасці слыху і галасы не скардзіцца: вы не на сцену збіраецеся, а змагаецеся з дэпрэсіяй і стрэсамі. Працэс «здабывання» з сабе музычных і каля-музычных гукіў паліпае дыханне, падтрымлівае мышачны тонус і умацоўвае імунітэт.

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

Крымінал

Гульнявы клуб у Мазыры стаў месцам, дзе адно за адным адбыліся два злачынствы. Іа гэтай будовы 5 невядомых мужчын з прымяненнем гвалту адабралі мабільныя тэлефоны ў двух маладых хлопцаў. Той жа ноччу з гадзіннага забавляльнага ўстаноўкі зніклі ўсе здадзеныя туды рэчы маладой дзючынны, у тым ліку яе студэнцкі білет. Лепш бы ў такі час да заліку рыхталася...

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ПАНЯДЗЕЛАК, 2 ЛІСТАПАДА

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны.
6.05, 7.05, 8.10 «Добрай раніцы, Беларусь».
6.45, 7.45, 18.50, 0.45 Зона Х.
7.30, 8.25, 11.50 Дзелавое жыццё.
8.30 У свеце матораў.
9.05 Nota Bene.
9.35 «Зорныя танцы». «Жаночы сезон».
11.00, 17.25 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
12.10 Меладрама «Дом, мілы дом».
14.05 Жаночае ток-шоу «Жыццё як жыццё». «Мае паліцыя ляміяца ад раману».
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.25 Культурныя людзі.
16.05 Фільм-эсэ «Отдай, што абрел ты, і бедным не будзець».
16.25 Серыял «Сёстры па крыві».
18.25 «Даруй мне».
19.30 «Арэна».
19.55 Ток-шоу «Ход у адказ».
21.00 Панарама.
21.50 «Навука лечыць».
22.05 Серыял «Часткі цела».
23.10 Драма «Жывіень».
0.50 Дзень спорту.
1.05 Хакей для ўсіх.

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.00, 1.20 Нашы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05 Контурты.
10.10 «Міхаіл Жаркоў. «Счастье влюблен безродный...»».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.15, 1.35 Навіны спорту.
11.10 «Рэкламная паўза».
12.00 «Узразумець. Дараваць».
13.40 «Модны прыговор».
14.45 «Контрольная закупка».
15.15 «Яўлімпія Раманава. Следства вядзе дылетант».
Серыял.
16.15 «Ералаш».
16.45 «Бітва тытанаў».
18.20 Серыял «Мая цудоўная нянька».
18.55 Чакай мяне.
20.00 Час.
21.05 Ток-шоу «Выбар».
22.00 «Непрыдуманнае забойства». Серыял.
23.20 «Эпачныя стагоддзі».
23.55 «Жанатыя... з дзецьмі». Серыял.
0.30 «У захапленні ад цябе». Серыял.

7.00 Ладная раніца.
8.00, 23.20 Серыял «Юрыкі».
8.10, 16.55 Гадзіна суда. Справы сямейныя.
9.30 У гэты дзень.
9.35, 18.00 Серыял «Кяханне як кяханне».
10.05 «Сяброўка банкіра».
10.50 «Зямельнае пытанне».
19.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Дынама (Кіеў) — Ін-тэр.
20.40 Алімпійскі часопіс.
2.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Аглед дня.
1.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Ліон — Ліверпуль.

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.00, 1.20 Нашы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05 Контурты.
10.10 «Міхаіл Жаркоў. «Счастье влюблен безродный...»».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.15, 1.35 Навіны спорту.
11.10 «Рэкламная паўза».
12.00 «Узразумець. Дараваць».
13.40 «Модны прыговор».
14.45 «Контрольная закупка».
15.15 «Яўлімпія Раманава. Следства вядзе дылетант».
Серыял.
16.15 «Ералаш».
16.45 «Бітва тытанаў».
18.20 Серыял «Мая цудоўная нянька».
18.55 Чакай мяне.
20.00 Час.
21.05 Ток-шоу «Выбар».
22.00 «Непрыдуманнае забойства». Серыял.
23.20 «Эпачныя стагоддзі».
23.55 «Жанатыя... з дзецьмі». Серыял.
0.30 «У захапленні ад цябе». Серыял.

7.00 Ладная раніца.
8.00, 23.20 Серыял «Юрыкі».
8.10, 16.55 Гадзіна суда. Справы сямейныя.
9.30 У гэты дзень.
9.35, 18.00 Серыял «Кяханне як кяханне».
10.05 «Сяброўка банкіра».
10.50 «Зямельнае пытанне».
19.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Дынама (Кіеў) — Ін-тэр.
20.40 Алімпійскі часопіс.
2.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Аглед дня.
1.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Ліон — Ліверпуль.

7.00 Ладная раніца.
8.00, 23.20 Серыял «Юрыкі».
8.10, 16.55 Гадзіна суда. Справы сямейныя.
9.30 У гэты дзень.
9.35, 18.00 Серыял «Кяханне як кяханне».
10.05 «Сяброўка банкіра».
10.50 «Зямельнае пытанне».
19.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Дынама (Кіеў) — Ін-тэр.
20.40 Алімпійскі часопіс.
2.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Аглед дня.
1.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Ліон — Ліверпуль.

СЕРАДА, 4 ЛІСТАПАДА

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны.
6.05, 0.05 Дзень спорту.
6.10, 7.05, 8.10 «Добрай раніцы, Беларусь».
6.45, 7.45, 18.50, 0.00 Зона Х.
7.30, 11.50 Дзелавое жыццё.
8.35 Сфера інтарэсаў.
9.05, 19.50 Серыял «Застава Жыліна».
9.55, 16.50 Серыял «Сёстры па крыві».
10.50, 17.50 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
11.35 «OFF STAGE LIFE» з Тамара Ганчаровай.
12.10 Серыял «Зорны крэйсер «Галактыка»».
13.10 Серыял «Вераніка Марс-2».
14.05 Альманах падарожжаў.
14.30 «Нацыянальны парк Беларусі». «Лета ў Прыпяцкім».
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.25 Дак. цыкл «Нябачны фронт».
15.55 Серыял «Сяброўка банкіра».
19.30 «Зямельнае пытанне».
20.50 «Спартлато 5 з 36».
21.00 Панарама.
21.35 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Дынама (Кіеў) — Ін-тэр.
22.40 Алімпійскі часопіс.
2.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Аглед дня.
1.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Ліон — Ліверпуль.

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10, 1.20 Нашы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05, 18.55 «Рыжыя». Серыял.
10.05, 21.05 «Адміраль». Серыял.
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.25, 1.35 Навіны спорту.
11.10 «Дэтэктывы».
11.50 «Ералаш».
12.00 «Ад паліўнічага да ахвяры. Урмас От».
13.10 «Зразумець. Дараваць».
13.40 «Модны прыговор».
14.45 «Контрольная закупка».
15.15 «Яўлімпія Раманава. Следства вядзе дылетант».
Серыял.
16.15 «Монтэкрыста». Серыял.
18.20 Серыял «Мая цудоўная нянька».
20.00 Час.
22.10 «Непрыдуманнае забойства». Серыял.
23.30 «Дакументальны дэтэктыў». «Вогненны прыступ».
0.05 «Жанатыя... з дзецьмі». Серыял.
0.30 «У захапленні ад цябе». Серыял.

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10, 1.20 Нашы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05, 18.55 «Рыжыя». Серыял.
10.05, 21.05 «Адміраль». Серыял.
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.25, 1.35 Навіны спорту.
11.10 «Дэтэктывы».
11.50 «Ералаш».
12.00 «Ад паліўнічага да ахвяры. Урмас От».
13.10 «Зразумець. Дараваць».
13.40 «Модны прыговор».
14.45 «Контрольная закупка».
15.15 «Яўлімпія Раманава. Следства вядзе дылетант».
Серыял.
16.15 «Монтэкрыста». Серыял.
18.20 Серыял «Мая цудоўная нянька».
20.00 Час.
22.10 «Непрыдуманнае забойства». Серыял.
23.30 «Дакументальны дэтэктыў». «Вогненны прыступ».
0.05 «Жанатыя... з дзецьмі». Серыял.
0.30 «У захапленні ад цябе». Серыял.

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10, 1.20 Нашы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05, 18.55 «Рыжыя». Серыял.
10.05, 21.05 «Адміраль». Серыял.
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.25, 1.35 Навіны спорту.
11.10 «Дэтэктывы».
11.50 «Ералаш».
12.00 «Ад паліўнічага да ахвяры. Урмас От».
13.10 «Зразумець. Дараваць».
13.40 «Модны прыговор».
14.45 «Контрольная закупка».
15.15 «Яўлімпія Раманава. Следства вядзе дылетант».
Серыял.
16.15 «Монтэкрыста». Серыял.
18.20 Серыял «Мая цудоўная нянька».
20.00 Час.
22.10 «Непрыдуманнае забойства». Серыял.
23.30 «Дакументальны дэтэктыў». «Вогненны прыступ».
0.05 «Жанатыя... з дзецьмі». Серыял.
0.30 «У захапленні ад цябе». Серыял.

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10, 1.20 Нашы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05, 18.55 «Рыжыя». Серыял.
10.05, 21.05 «Адміраль». Серыял.
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.25, 1.35 Навіны спорту.
11.10 «Дэтэктывы».
11.50 «Ералаш».
12.00 «Ад паліўнічага да ахвяры. Урмас От».
13.10 «Зразумець. Дараваць».
13.40 «Модны прыговор».
14.45 «Контрольная закупка».
15.15 «Яўлімпія Раманава. Следства вядзе дылетант».
Серыял.
16.15 «Монтэкрыста». Серыял.
18.20 Серыял «Мая цудоўная нянька».
20.00 Час.
22.10 «Непрыдуманнае забойства». Серыял.
23.30 «Дакументальны дэтэктыў». «Вогненны прыступ».
0.05 «Жанатыя... з дзецьмі». Серыял.
0.30 «У захапленні ад цябе». Серыял.

7.00 Ладная раніца.
8.00, 23.20 Серыял «Юрыкі».
8.30, 16.50 Гадзіна суда.

12.45 Мультифільм «Самы маленькі гном».
13.05 Мультифільм «Прыгоды маленькай рыбка».
13.30 Серыял «Старшакласнікі».
14.05 Серыял «Давай пажэнімся».
14.30 «Смачны свет. Украінская кухня».
15.20 «Дыялог з усім светам».
16.05 Серыял «Ад'ютанты каханання».
17.50 Серыял «Паліўнічы».
18.20 «Акцэнт».
18.30 Ток-шоу «Слова за слова».
19.30 Серыял «Цёмныя іслынткі».
20.30 «Агульны інтарэс».
21.20 «Свет спорту».
22.05 «Хіт-экспрэс».
1.05 Дак. фільм «Кома — гэта прада».
20.40 Калыханка.
21.55 Беларускае часіна.
21.55 Хакей. Формула гульні.
22.25 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Аглед тура.

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.20 «Міншчына».
6.20, 7.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
7.40, 20.10 «СТБ-спорт».
8.30 «Тыдзень».
9.35 «Вялікае снаданне».
10.05 «Пяць гісторый».
10.40 «Анёл-ахоўнік». Серыял.
11.45, 17.30 «Званая вясцара».
12.40, 18.30 Серыял «Былая».
13.50 «Зорны рынг».
15.05 «Далёкія сваякі».
15.30 «Гарачы лёд».
16.00 «Культурнае жыццё».
17.00 «Наша справа».
20.20, 22.55 «Сталічныя падрабязнасці».
20.25 Маст. фільм «Мой асенні блюз».
23.00 «Сталічны футбол».
23.30 «Гучная справа».
0.25 «Халасцякі». Серыял.
1.20 «Нашы рэкорды».

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.00, 1.20 Нашы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05 Контурты.
10.10 «Міхаіл Жаркоў. «Счастье влюблен безродный...»».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.15, 1.35 Навіны спорту.
11.10 «Рэкламная паўза».
12.00 «Узразумець. Дараваць».
13.40 «Модны прыговор».
14.45 «Контрольная закупка».
15.15 «Яўлімпія Раманава. Следства вядзе дылетант».
Серыял.
16.15 «Ералаш».
16.45 «Бітва тытанаў».
18.20 Серыял «Мая цудоўная нянька».
18.55 Чакай мяне.
20.00 Час.
21.05 Ток-шоу «Выбар».
22.00 «Непрыдуманнае забойства». Серыял.
23.20 «Эпачныя стагоддзі».
23.55 «Жанатыя... з дзецьмі». Серыял.
0.30 «У захапленні ад цябе». Серыял.

7.00 Ладная раніца, Расія!
9.20, 19.30 Серыял «Адночы будзе каханне».
10.10 «Чалавек без маскі. Герог Отс». Дак. фільм.
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.25 «Ранішняя пошта».
11.55 Серыял «Бяззет».
13.35, 17.25 «Гарадок».
13.50, 16.50, 18.50, 23.45 Навіны — Беларусь.
14.20, 22.30 Серыял «Вядзьмарскае каханне».
15.10, 20.30 Серыял «Каменская-5».
17.55 Серыял «Кармеліта. Цыганская страсть».
23.30 «Нічога асабістага».
23.55 «Весткі».
0.15 «Дзяжурцы па краіне».
Міхаіл Жванецкі.
1.05 Серыял «Следства вядуць знаткі».

6.00, 11.50, 12.50, 15.50, 16.50, 17.50, 18.50, 22.00, 22.55 Парыды ТДК.
6.35, 14.00 Усё лепшае для вас.
7.35, 10.00, 17.00, 1.00 Красуня.
8.00 Добрай раніцы, Кяханя!

7.00 Добрай раніцы, Расія!
9.20, 19.30 Серыял «Адночы будзе каханне».
10.10 «Чалавек без маскі. Герог Отс». Дак. фільм.
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.25 «Ранішняя пошта».
11.55 Серыял «Бяззет».
13.35, 17.25 «Гарадок».
13.50, 16.50, 18.50, 23.45 Навіны — Беларусь.
14.20, 22.30 Серыял «Вядзьмарскае каханне».
15.10, 20.30 Серыял «Каменская-5».
17.55 Серыял «Кармеліта. Цыганская страсть».
23.30 «Нічога асабістага».
23.55 «Весткі».
0.15 «Дзяжурцы па краіне».
Міхаіл Жванецкі.
1.05 Серыял «Следства вядуць знаткі».

6.00, 11.50, 12.50, 15.50, 16.50, 17.50, 18.50, 22.00, 22.55 Парыды ТДК.
6.35, 14.00 Усё лепшае для вас.
7.35, 10.00, 17.00, 1.00 Красуня.
8.00 Добрай раніцы, Кяханя!

8.00 «Лёгкае жыццё».
8.30, 9.10 Серыял «Скрыжаванне».
9.45 «Садружнасць. LIVE».
10.00 Серыял «Вядзьмарскае каханне».
11.05, 12.10, 0.45 Маст. фільм «Госця з будучыні».
12.45 Мультифільм «Арганаўты».
13.05 Мультифільм «Прыгоды маленькай рыбка».
13.30 Серыял «Старшакласнікі».
14.00 Серыял «Давай пажэнімся».
14.30 «Гісторыя стварэння».
15.10, 2.15 Маст. фільм «Віва, гардзмарыні!».
18.20 Маст. фільм «Гарадмарыні 3».
21.30 Маст. фільм «Дарога на Вэвал».
23.40 «Прагрэс».

7.00 «Навіны кіно».
7.10, 10.55, 23.35 «Астра», мэтапрагноз.
7.15 Камедыя «Нічога не бачу, нічога не чую».
21.35 Іншыя. «Каварны бруло».
9.00 «Адукацыйнае адпачыненне».
9.30 «К-відаз» для дзяцей.
9.50, 19.45 Серыял «Дзевяты ўзровень».
10.50 «К-гульні».
11.00 Меладрама «Давайце патанцуем».
13.00 «Дзёсны тэлечат».
16.30 «Мультипарад».
16.45 Серыял «Шпіенка».
17.40 «Ін-фармацыя».
17.50 Серыял «Мушкецеры Кацарыні».
19.00 «Праз 30 гадоў».
19.15 «ВосьмыХіт».
20.45 «Вечарніца».
21.05 «К-відаз» для ўсёй сям'і.
21.05 Маст. фільм «Парк Юрскага перыяду-2».
23.25 «Стары магнітафон».

6.00, 10.50, 11.50, 12.50, 15.50, 17.50, 18.50, 22.00, 22.55 Парыды ТДК.
6.35, 14.00 Усё лепшае, для Вас.
7.35, 10.00, 17.00, 1.00 Красуня.
8.00 Добрай раніцы, Кяханя!
9.00 Ранішні фрэйз.
11.00, 2.00 Нашы дзеці.
12.00, 18.00, 22.15, 5.00 Ваш доктар.
13.30, 22.30 Серыял «Гвадзюль».
15.00, 4.00 Твой дом.
16.00, 3.00 Гісторыі паспеху.
16.49 Тэлемагазін.

6.00, 10.50, 11.50, 12.50, 15.50, 17.50, 18.50, 22.00, 22.55 Парыды ТДК.
6.35, 14.00 Усё лепшае, для Вас.
7.35, 10.00, 17.00, 1.00 Красуня.
8.00 Добрай раніцы, Кяханя!
9.00 Ранішні фрэйз.
11.00, 2.00 Нашы дзеці.
12.00, 18.00, 22.15, 5.00 Ваш доктар.
13.30, 22.30 Серыял «Гвадзюль».
15.00, 4.00 Твой дом.
16.00, 3.00 Гісторыі паспеху.
16.49 Тэлемагазін.

7.00 Камедыя «Тытунёвы капітан».
8.25 Камедыя «Формула каханання».
10.00, 14.25, 17.00 Маст. фільм «Месяца сустрачы змяніць нельга».
13.50, 16.50, 18.50, 23.35 Навіны — Беларусь.
14.00, 19.00 Весткі.
17.50, 19.30 Юбілейны вечар Аляксандра Пахмутавай.
22.45 Маст. фільм «Тарас Бульба».
1.15 Маст. фільм «Чалавек, які ведаў усё».

7.05 «Праграма Максімум».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння.
8.20 «Алтар перамогі». У бой ідуць адны асы.
9.10 Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Аглед дня.
10.20 «Дачны адказ».
11.20 «Анёл і дэман». Чыста крамлёўскае забойства». Фільм Уладзіміра Чарнышова.

7.00 Ладная раніца.
8.00, 23.20 Серыял «Юрыкі».
8.30, 16.50 Гадзіна суда.

9.00 Ранішні фрэйз.
10.50, 13.00 Тэлемагазін.
11.00, 2.00 Нашы дзеці.
12.00, 18.00, 22.15, 5.00 Ваш доктар.
13.30, 22.30 Серыял «Гвадзюль».
15.00, 4.00 Твой дом.
16.00, 3.00 Гісторыі паспеху.
19.00 Люстэтка жыцця.
20.00 Ваш асабісты псіхолаг.
21.00 Сэксуальная рэвалюцыя.
23.05 «Знакі лёсу».

7.00, 11.50, 16.25 «SOS дайкай прыроды».
7.25, 12.15, 15.50, 15.55 «Ветэрынарная «хуткая дапамога»».
7.50 Дзённымі паліўнічага на кракадзілаў.
8.45, 12.45 «Самыя забавуныя жыццёвыя планеты».
9.40, 16.50 «Ветэрынары-стасжоры».
10.05, 17.20, 20.10, 22.55, 23.50, 3.40, 4.25 Паліцыя Фенікса — Аддзел па абароне жыццё.
10.55 Паліўнічы на кракадзілаў.
13.40 Тварам да твару з белым мядзведзём.
14.35, 5.20 Маэнтак сурыкатаў.
15.00, 5.45 «Жыццё малпаў».
18.15 Пасля нападу.
19.10, 0.45, 6.10 У пошуках гіганцкай анаканды.
21.05, 1.40 Дзікія і небяспечныя.
22.00, 2.35 Я не павінен быў выжыць!

9.30 Мотаспорт па выхадных.
9.45 Аўтаспорт. Чэмпіянат свету ў класе «Турынг».
10.45, 14.30, 15.30, 16.15, 18.00, 0.45 Футбол. Чэмпіянат свету U-17.
11.45 Тэніс. Турнір АТР.
12.45 Тэніс. Падагульняючы чэмпіянат WTA.
19.00, 1.45 Футбол. Еўрагаль.
19.45, 23.15 Футбол. Еўрагаль. Чэмпіёны.
21.15 Футбол. Еўрагаль. Лука Тоні.
21.35 Вось гэта дзіва!!!
21.45, 22.15 Пра раслінг.

6.00, 11.50, 12.50, 15.50, 16.50, 17.50, 18.50, 22.00, 22.55 Парыды ТДК.
6.35, 14.00 Усё лепшае для вас.
7.35, 10.00, 17.00, 1.00 Красуня.
8.00 Добрай раніцы, Кяханя!

7.00 Добрай раніцы, Расія!
9.20, 19.30 Серыял «Адночы будзе каханне».
10.10 «Чалавек без маскі. Герог Отс». Дак. фільм.
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.25 «Ранішняя пошта».
11.55 Серыял «Бяззет».
13.35, 17.25 «Гарадок».
13.50, 16.50, 18.50, 23.45 Навіны — Беларусь.
14.20, 22.30 Серыял «Вядзьмарскае каханне».
15.10, 20.30 Серыял «Каменская-5».
17.55 Серыял «Кармеліта. Цыганская страсть».
23.30 «Нічога асабістага».
23.55 «Весткі».
0.15 «Дзяжурцы па краіне».
Міхаіл Жванецкі.
1.05 Серыял «Следства вядуць знаткі».

6.00, 11.50, 12.50, 15.50, 16.50, 17.50, 18.50, 22.00, 22.55 Парыды ТДК.
6.35, 14.00 Усё лепшае для вас.
7.35, 10.00, 17.00, 1.00 Красуня.
8.00 Добрай раніцы, Кяханя!

8.00 «Лёгкае жыццё».
8.30, 9.10 Серыял «Скрыжаванне».
9.45 «Садружнасць. LIVE».
10.00 Серыял «Вядзьмарскае каханне».
11.05, 12.10, 0.45 Маст. фільм «Госця з будучыні».
12.45 Мультифільм «Арганаўты».
13.05 Мультифільм «Прыгоды маленькай рыбка».
13.30 Серыял «Старшакласнікі».
14.00 Серыял «Давай пажэнімся».
14.30 «Гісторыя стварэння».
15.10, 2.15 Маст. фільм «Віва, гардзмарыні!».
18.20 Маст. фільм «Гарадмарыні 3».
21.30 Маст. фільм «Дарога на Вэвал».
23.40 «Прагрэс».

7.00 «Навіны кіно».
7.10, 10.55, 23.35 «Астра», мэтапрагноз.
7.15 Камедыя «Нічога не бачу, нічога не чую».
21.35 Іншыя. «Каварны бруло».
9.00 «Адукацыйнае адпачыненне».
9.30 «К-відаз» для дзяцей.
9.50, 19.45 Серыял «Дзевяты ўзровень».
10.50 «К-гульні».
11.00 Меладра

ЗВЯЗДА 30 кастрычніка 2009 г.

ПЯТНІЦА, 6 ЛІСТАПАДА

9.55, 18.00 Серыял «Кханане каханне»... 10.55 Іншыя. «Каварны буралом»... 11.25 «Галоўны старт на браскай вадзе»...

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны... 6.05, 1.15 Дзень спорту...

НЯДЗЕЛЯ, 8 ЛІСТАПАДА

7.35 Камедыя «Маленькія ўцекачы»... 9.00, 12.00, 15.00, 19.00 Навіны... 9.05 Арсенал...

СЭБЯТА, 7 ЛІСТАПАДА

6.50 Мір вашаму дому... 7.00 Зона Х... 7.25 Смачна з Барысам Бурды...

8.05 «Лёгкае жыццё»... 8.30 Серыял «Скрыжаванне»... 9.45 «Садружнасць. LIVE»... 10.05 Серыял «Вядзьмарскае каханне»...

7.00 «Навіны кіно»... 7.10, 10.55, 23.35 «Астра», мэтапрагноз... 7.15 Камедыя «Утаймавальніцы трыгаў»...

0.15 ФІЛЬМ ДНЯ

«ВЯРХОМ НА КУЛІ» (Германія — ЗША — Канада, 2004 г.) Каб хутчэй наведваць маці ў бальніцы, Алан вырашае дабраца аўтастопам...

15.55 ФІЛЬМ ДНЯ

«ГЕОРГ» (эстонія — фінляндія — расія, 2008 г.) Загадка для жанчын і аўтарытэт для мужчын, яго талент шанавалі і вышэйшыя чыны Саюза...

11.00, 2.00 Нашы дзеці... 12.00, 18.00, 22.15, 5.00 Ваш доктар... 13.00 Тэлемагазін... 13.30, 22.30 Серыял «Гвадзюль»...

9.30 Аўтаспорт. Чэмпіят свету... 10.00, 11.30, 13.00, 14.30, 16.00, 17.30, 0.15, 1.45 Футбол... 10.00, 11.30, 13.00, 14.30, 16.00, 17.30, 0.15, 1.45 Футбол...

СУБОТА, 7 ЛІСТАПАДА

6.50 Мультфільм «Несцерца»... 7.20 Існасць... 7.45 Дзень спорту... 7.55 «Добрай раніцы, Беларусь»...

ПАНЯДЗЕЛАК, 2 ЛІСТАПАДА

10.40, 20.30, 5.40 Як гэта працуе... 11.05, 18.00 «Галаваломы»... 12.00, 17.05 Маямская чарніла...

11.15 Свая кампанія... 12.00 «Лабірынты гісторыі беларускіх татар»... 12.30 «Страсці па культуры»... 13.15 Анімацыйны фільм «Алеша Паповіч і Тугарын Змей»...

7.00, 11.00, 14.00, 19.00 Весткі... 7.10 «Вандруючы музыкант»... 7.40 Мультфільмы... 7.50 «Юрмала-2009»...

ПАНЯДЗЕЛАК, 2 ЛІСТАПАДА

10.40, 20.30, 5.40 Як гэта працуе... 11.05, 18.00 «Галаваломы»... 12.00, 17.05 Маямская чарніла...

ПАНЯДЗЕЛАК, 2 ЛІСТАПАДА

10.40, 20.30, 5.40 Як гэта працуе... 11.05, 18.00 «Галаваломы»... 12.00, 17.05 Маямская чарніла...

17.10 Серыял «Сужэнцы»... 19.30 «Прафесія—рэпартаж»... 20.00 «Праграма Максіму»... 21.10 «Рускія сенсацыі»...

7.00, 12.45 «SOS дзікай прыроды»... 7.25, 13.10 «Ветэрынарная хуткая дапамога»... 7.50 «Палюўнічы на кракадзілаў»...

21.35 ФІЛЬМ ДНЯ

«ІЛЮЗІЯНІСТ» (чэхія — зша, 2006 г.) Вена, 1900 год. Гастралючы фоксукі Айсэнхайм — галоўны чараўнік Вены...

ПАНЯДЗЕЛАК, 2 ЛІСТАПАДА

12.20, 20.20, 4.20 Камедыя «Тусоўшчыкі»... 14.00, 22.00, 6.00 Трылер «Спадчына»... 15.20, 23.20, 7.20 Драма «Пялюха»...